

GÖTEBORGS UNIVERSITET

HANDELSHÖGSKOLAN

Artificiell intelligens och automation och dess påverkan på revisionsprocessen

*En kvalitativ studie om förändring av kompetens och kunskap hos
revisorer*

Kandidatuppsats i Företagsekonomi
Externredovisning HT23

Handledare:
Marita Blomkvist

Författare:
Filippa Lind
Veronica Lindqvist

Sammanfattning

I den snabbt växande digitaliserade världen, där Sverige strävar mot att vara ledande inom digitalisering, genomgår revisionsbranschen en betydande förändring. Den snabba utvecklingen av digitala verktyg och framväxten av artificiell intelligens (AI) har påverkat hur revisioner genomförs. Många revisionsbyråer har anpassat sig genom att automatisera sina processer och integrera AI som ett kraftfullt verktyg för att öka effektiviteten och kvaliteten i revisionen. Studien har fokuserat på att undersöka konsekvenserna av införandet av AI och automatisering inom revisionsbranschen. En kvalitativ metod har tillämpats som datainsamlingsmetod där litteraturstudier och intervjuer med erfarna revisorer har gett en djupgående förståelse för ämnet. Studiens resultat tydliggör att implementeringen av AI och automatisering har omvandlat huvudfaserna inom revisionsprocessen, ökat effektiviteten och möjliggjort en tryggare och högkvalitativ revision. Resultatet indikerar även på att det finns oro för förlust av grundläggande kunskaper och påverkan på den sociala kompetensen i en mer digitaliserad arbetsmiljö.

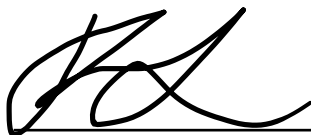
Nyckelord: Revisor, artificiell intelligens, automation, revisionsprocess, kunskap, kompetens

Förord

Vi vill börja med att rikta ett stort tack till vår handledare, Marita Blomqvist, som har gett stöd och vägledningen genom hela uppsatsskrivandet. Vidare vill vi rikta vår enorma tacksamhet till de revisorer som generöst deltagit i vår studie. Er medverkan har inte bara berikat vår studie med värdefulla perspektiv och insikter, utan har också varit en nyckelfaktor för att göra denna studie möjlig. Vi vill även tacka våra medstudenter på Göteborgs Universitet för deras stöd och värdefulla bidrag till vårt arbete. Diskussioner och idéutbyten med er har varit en betydelsefull del av vår forskningsprocess och har bidragit till att forma och förbättra vår uppsats.

Tack!

Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet, 13 januari 2024

Filippa Lind

Veronica Lindqvist

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Problemdiskussion	2
1.3 Syfte.....	4
1.4 Frågeställning.....	4
2. Referensram.....	5
2.1 Digitaliseringen	5
2.1.1 Automatisering	6
2.1.2 Kritik gentemot automatisering av processer	7
2.1.3 Artificiell intelligens.....	7
2.2 Revision.....	8
2.2.1 Revisionsprocessen.....	8
2.2.2 Användning av artificiell intelligens inom revision	11
2.3 Kunskap och kompetens.....	12
2.3.1 Professionsteorin	13
2.3.2 Revisionsprofessionen.....	14
2.3.3 Social kompetens och kommunikationsfärdigheter.....	14
2.3.4 Kritiskt tänkande	15
2.4 Analysmodell.....	15
3. Metod.....	17
3.1 Val av metod	17
3.2 Litteraturstudier.....	17
3.3 Datainsamling.....	18
3.4 Urval	19
3.4.1 Respondenter	19
3.4.2 Intervjumetodik	20
3.4.3 Genomförande av intervjuer.....	21
3.4.4 Sammanställning av intervjuer.....	21
3.5 Framtagande av analys och analysmodell	22
4. Empiri och analys.....	23
4.1 Automatisering och artificiell intelligens i revisionsprocessen.....	23

4.1.1 Analys.....	25
4.2 <i>Artificiell intelligens och automatiseringens påverkan på kunskap och kompetens</i>	27
4.2.1 Analys.....	31
4.3 <i>Framtidens påverkan på kunskap och kompetens</i>	33
4.3.1 Analys.....	36
4.4 <i>Koppling till analysmodell</i>	39
5. Slutsats och fortsatt forskning	41
5.1 <i>Slutsats av studiens resultat</i>	41
5.2 <i>Begränsningar och möjligheter för framtida forskning</i>	41
Källförteckning	43
<i>Bilaga 1 Intervjuguide</i>	48

Figurförteckning

Figur 1: Utvecklingen av teknikens roll i arbetslivet (Kairos Future, 2016)	5
Figur 2: Revisionsprocessens olika steg och huvudfaser (Eklöv Alander, 2019).....	9
Figur 3: Sammanfattande analysmodell om hur AI och automation påverkar revisionsprocessen, samt kunskap och kompetens hos revisorer.....	16

Tabellförteckning

Tabell 1: Studiens respondenter	20
---------------------------------------	----

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Regeringens vision och mål enligt den nationella digitaliseringsstrategin är att göra Sverige hållbart digitaliserat och vara ledande i världen när det gäller att utnyttja digitaliseringens möjligheter (Regeringskansliet, 2023). Samhället idag präglas av den snabba digitaliseringen och dess utveckling, många menar att vi är under den fjärde industriella revolutionen som är ett resultat av olika teknologier som förändrar nästan alla branscher (Davis, 2016). Den snabba digitaliseringen har även påverkat revisionsbranschen, där det tidigare använts mycket manuella metoder för revision, inklusive fysiska dokument och pärmar. Många revisionsbyråer har anpassat sina verksamheter genom att digitalisera sina processer och använda digitala verktyg för revision (Revisorsinspektionen, 2021).

Ett begrepp som har fått stor uppmärksamhet är Artificiell Intelligens, även kallat AI. AI är ett område inom datavetenskapen som syftar till att skapa intelligenta maskiner och programvaror som kan utföra uppgifter som normalt kräver mänsklig intelligens (Microsoft, 2023). Idag investerar många globala företag kraftigt i AI-teknologi, likaledes revisionsbyråer (Fedyk et al., 2022). Genom att använda AI som ett komplement till revisionsprocessen har revisionsbyråer möjliggjort en ökning i sin effektivitet samt kvaliteten av revisionen. Denna positiva effekt har främst gynnat auktoriserade revisorer och partners av revisionsbyråer. Men trots dessa positiva faktorer som har uppstått vid användning av detta komplement så kvarstår efterfrågan av expertis hos kunder.

Framtidens revisor och framtidens revision är idag en roll som revisionsbranschen talar mycket om. Big4 är de fyra största internationella revisionsbyråerna som består av Deloitte, Ernst & Young, KPMG och PwC. De tillsammans har 89% av revisionsuppdragen i företag av allmänt intresse i Sverige (Revisorsinspektionen, 2022). Under 2023 har samtliga byråer skrivit om AI och/eller automatisering på sina hemsidor. Till följd av detta kan framtidens revisor antas ha mer kunskap om AI till skillnad från tidigare generationer av revisorer. Något som skulle kunna medföra en negativ konsekvens av att kunskap om AI och automatisering ökar är att kunskapen om revision minskar. Därmed är det relevant att studera hur införandet av AI och

automatisering inom revisionsbranschen kan komma att påverka uppbyggandet av kunskap hos revisorer.

1.2 Problemdiskussion

Arbetslivet står ständigt inför stora förändringar, inte minst gällande digitalisering. Enligt tidigare rapport kommer den tekniska utvecklingen att resultera i förändringar i form av att vissa arbetsuppgifter kan övertas helt av nya tekniska lösningar, samt ge möjlighet att skapa nya arbetsuppgifter och bättre arbetsmiljö (Myndigheten för arbetsmiljökunskaps kunskapssammanställning, 2020). Digitaliseringen kommer också att förändra det kvarvarande arbetets karaktär.

Revisionsyrket är ett av många yrken som i hög grad påverkas av den tekniska utvecklingen som råder. Tidigare forskning har bland annat undersökt hur digitaliseringen, genom framförallt AI, påverkar revisionsprocessen. Resultaten har bland annat visat att användandet av AI-teknologier har potential att förbättra revisionsprocessen genom att öka precisionen och minska risken för felaktiga bedömningar (Fedyk et al., 2022). I framtiden bedöms forskningen fokusera på hur AI mer fullständigt kan integreras inom revisionspraxis, för att maximera dess positiva effekter och säkerställa pålitliga och noggranna framtida revisioner. Tidigare forskning visar även att automatiseringen och användningen av AI-verktyg kan öka effektiviteten och möjliggöra mer omfattande analyser av företagsredovisningar (Kokina & Davenport, 2017). Resultaten belyser vikten av att revisorer och revisionsföretag använder och anpassar sig efter de möjligheter och fördelar som digitaliseringen löpande skapar inom revisionsprocessen, genom bland annat AI-teknologier.

Revisor är enligt viss forskning ett av flera yrken som år 2025 kommer att exponeras för en minskad efterfrågan till följd av automatisering och AI (Dagens industri, 2023). En rapport framtagen av PwC visar att 44 procent av den lågutbildade arbetskraften riskerar att förlora sina jobb på grund av digitaliseringen. Seniora revisorer i stora företag hävdar dock det motsatta, då de menar att behovet av mänskliga revisorer inte kommer att försvinna inom en snar framtid (Kokina & Davenport, 2017). Forskning visar däremot att kompetensen för en framgångsrik revision sannolikt kan förändras i framtiden, till följd av AI-utvecklingen. Förändring av kompetens inom revisionsyrket kan resultera i att behovet av juniora revisorer kommer att minska betydligt under de kommande åren, eftersom arbetsuppgifterna är relativt

strukturerade. Kvarstående arbetsuppgifter inom revision kräver en hög förståelse för kundens verksamhet och effektiv kommunikation, därför förväntas seniora revisorer vara dem som håller jobben.

Kompetens definieras som en människas förmåga att producera resultat i de uppgifter som upptas. Kompetens grundar sig på utbildning, yrkeserfarenhet och personlig förmåga (Svenskt Ekonomilexikon, u.å). Tidigare forskning tyder på att AI kan störa kompetensuppsättningen hos revisorer, på grund av att de tidigare kompetenser som innehas har utvecklats innan AI-teknologierna tog över vissa arbetsuppgifter (Issa et al., 2016). Därför finns det en stor risk att mycket av den kompetens som nuvarande revisorer redan besitter blir ineffektiv.

Kunskap är ett begrepp som symboliserar fakta, förståelse och färdigheter, tillägnade genom studier eller erfarenhet (Nationalencyklopedin, u.å). Kunskap utgör därför en viktig del i arbetslivet, och därigenom också revisionsbranschen. Som tidigare nämnt utgör AI en del av revisionsprocessen på många byråer, därför är det viktigt att studera huruvida AI främjar eller hämmar kunskapsbyggande hos revisorer.

Implementeringen av nya AI-teknologier har visat sig påverka själva revisionsprocessen, samt hur efterfrågan av framtida revisorer kommer att förändras. Men hur påverkar AI kompetens hos framtida och nuvarande revisorer? Främjar den nya teknologin kunskapen inom revision eller finns det en risk för att revisorer förlitar sig blint på tekniska hjälpmedel, så att deras kunskaper inom revision riskerar att gå förlorade över tid? I takt med framtagandet av nya tekniska hjälpmedel inom revision är det sannolikt att revisorernas arbetsuppgifter kommer att påverkas därefter. Hur ställer sig revisionsbyråerna till dessa förändringar? Utformas revisionsbyråernas interna utbildningar utefter AI-teknologins ständiga påverkan på yrket? Dessa frågor är relevanta att diskutera eftersom det ligger i revisionsbyråernas främsta intresse att utveckla yrket utefter nya AI-teknologier som tillkommer. Det är därför viktigt för byråerna att både nya och nuvarande revisorer besitter rätt kompetens och kunskap för att kunna utföra en framgångsrik revision, med dagens AI-verktyg som komplement. Därför är det till fördel att studera hur AI-teknologier påverkar kompetens och kunskap hos revisorer, för att därefter kunna utforma bland annat utbildning och arbetsuppgifter utefter revisorernas främsta förmåga.

1.3 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka hur införandet av artificiell intelligens, AI, och automatisering inom revisionsbranschen påverkar revisionsprocessen, kunskap och kompetens hos revisorer. Studien syftar till att bidra med insikter om hur AI-teknologier och automation omformar revisorers arbetsmiljö och kompetenskrav samt att identifiera eventuella utmaningar och möjligheter i samband med denna digitala transformation.

1.4 Frågeställning

1. Hur påverkar implementeringen av AI och automatisering revisionsprocessen, samt kunskapen och kompetensen hos revisorer?

2. Referensram

2.1 Digitaliseringen

Digitalisering definieras som olika bilder och texter som i sin tur omvandlas till en sifferserie bestående av ettor och nollor, en så kallad kod (Nationalencyklopedin, u.å). Datahanteringen anses fördelaktig genom att den kan hanteras, kopieras och distribueras i stora mängder, till låga kostnader. Den digitala utvecklingen medför nya utbud av produkter, tjänster, affärsmodeller och beteenden.

Dagens digitaliserade samhälle genererar stora mängder data. Individer, företag och andra organisationer samlar in och analyserar data för att ständigt förbättra sina verksamheter. Den ökade tillgången och användningen av data utmanar flertalet befintliga regleringar och policys (Digitaliseringskommissionen, 2016). Digitalisering är en viktig förutsättning för att företag ska ha möjlighet att öka produktiviteten och behålla sin konkurrenskraft (FAR, u.å). Genom att integrera nya digitala tekniker i ett företags sociala processer och/eller företagsprocesser, kan företag genom digitaliseringen effektivisera dessa.

Forskning gällande digitaliseringens påverkan på arbetslivet visar att det dröjer innan tekniken ersätter den mänskliga arbetskraften i större mån (Kairos Future, 2016). I dagens arbetsliv är det fortsatt bäst att låta människor och datorer arbeta tillsammans för att nå effektiva och lönsamma resultat.

Figur 1: Utvecklingen av teknikens roll i arbetslivet (Kairos Future, 2016)

Ovanstående modell visar hur digitaliseringen kopplat till arbetslivet kan illustreras genom tre olika steg. I det första skedet förstärker tekniken de befintliga processerna (Kairos Future, 2016). I denna fas börjar nya tekniska lösningar att ta plats i arbetslivet, för att effektivisera verksamheten. Kommunikation och hantering av dokument gick betydligt smidigare med tillkomsten av exempelvis e-post, ordbehandlingsprogram och molnbaserade lösningar för

dokumenthantering. I den andra fasen i modellen kompletterar tekniken det som ska produceras. I denna fas övertar även tekniken vissa arbetsuppgifter helt och hållet. Kontoren drar fördel av digitaliseringen genom användandet av exempelvis rättstavningskontroller. Behovet av mänsklig korrekturläsning minskar, när datorer utför arbetsuppgifterna effektivare i detta skede. I den tredje och sista fasen ersätts arbetsuppgifter av tekniken i princip helt och hållet. Texter som tidigare tagits fram av människor skrivs nu istället av datorer, eftersom kvalitén är fullt jämförbar med texter skrivna av välutbildade journalister.

Sammanfattningsvis har digitaliseringen haft en stor inverkan på arbetslivet, genom omvandling till binär kod. Det ökade användandet av digitala verktyg i arbetslivet resulterar i behovet av att ta fram anpassade regler och policys för att hantera den ökande datamängden. Forskningsresultat antyder att teknologin förmodas komplettera snarare än ersätta mänsklig arbetskraft, och tre faser av digitalisering i arbetslivet identifieras.

2.1.1 Automatisering

Automatisering definieras som införandet av steg i en process som resulterar i att processen blir mer självgående (Nationalencyklopedin, u.å). Syftet med automatisering är främst att ge möjlighet att avlasta människans arbete och därmed effektivisera och höja kvaliteten i en process. Automatisering av processer inom arbetslivet har haft stor inverkan på säkerheten, då nya automatiserade steg som implementeras i processerna har visat sig öka säkerheten.

Historiskt sett har automatiseringen av arbetslivet till största del bestått av fysiska maskiner som har konstruerats med uppdrag att utföra fysiskt krävande arbete, framförallt inom industrin (Sveriges Kommuner och Regioner, 2018). I takt med den tekniska utvecklingen har maskiner, robotar och datorer utformats för att klara av allt mer avancerade arbetsuppgifter, och idag är automation något som genomsyrar stora delar av arbetslivet. Automatiseringen har idag resulterat i att vissa yrken övertagits i princip helt och hållet av maskiner och datorer, samtidigt som automatiseringen också gett upphov till helt nya yrken.

Automatiseringen påverkar arbetslivet på många sätt, och den tekniska utvecklingen går framåt i rasande takt. Det utvecklas ständigt nya automatiserade verktyg och arbetslivet har stått inför flera stora förändringar.

2.1.2 Kritik gentemot automatisering av processer

Digitalisering och automatisering av processer kan föra med sig eventuella risker in i arbetslivet (Myndigheten för arbetsmiljökunskap, 2020). En av de risker som identifierats enligt tidigare rapport är att teknikens möjligheter kan bibehålla och/eller förstärka redan befintliga könsnormer på arbetsplatsen. Samhällets nuvarande normer gällande kön och teknik kan därför få konsekvenser vid digitalisering av arbetsplatsen. Vid införande av ny teknik kan män ges ökade kvalifikationskrav och därigenom mer makt vid delaktighet, medan kvinnor kan uppleva minskade kvalifikationskrav genom att de av samhället anses vara mindre intresserade och kunniga gällande teknik. Detta kan resultera i att kvinnor i högre utsträckning exkluderas från viktigt utvecklingsarbete på arbetsplatsen, på grund av digitaliseringen.

Ytterligare en oro starkt kopplat till de automatiseringar av processer som pågår i arbetslivet är risken för ökad arbetslöshet runt om i landet (Kairos Future, 2016). I en undersökning från tidigare utredning, svarar var fjärde respondent att automatiseringen har påverkat deras verksamheter i mycket stor utsträckning de senaste fem åren. Tidigare utredning har även kommit fram till slutsatsen att det är sannolikt att cirka 50% av de jobb som idag finns kommer att försvinna inom 20 år. Digitaliseringen är också med och bidrar till att nya arbetstillfällen skapas i Sverige, däremot visar forskning att dessa arbetstillfällen kommer att vara särskilt fördelaktiga för personer med högre utbildning (Sveriges riksdag, 2017). Därmed kan ett antagande göras om att det finns en risk att framtiden kommer föra med sig ökade klyftor i samhället, i takt med att automatisering på arbetsplatsen ökar.

2.1.3 Artificiell intelligens

Artificiell intelligens refererar till en maskins förmåga att uppvisa människoliknande egenskaper, såsom resonerande, inlärning, planering och kreativitet (Europaparlamentet, 2023). Genom AI kan tekniska system uppfatta sin omgivning, behandla den information de får och sedan lösa problem för att uppnå ett visst mål. AI-teknologi har förmågan att anpassa sitt beteende till viss grad genom att analysera konsekvenser av tidigare åtgärder och kunna agera självständigt.

Samhället står nu inför en ny teknisk era, till följd av att digitaliseringen och automatiseringen tagit full fart. Förändringarna som sker genom framförallt AI kommer högst troligt att påverka stora delar av samhället, med omfattande konsekvenser för individer, arbeten och

organisationer (Myndigheten för arbetsmiljökunskap, 2022). Kunskapen om hur AI påverkar arbetsplatsen är därför viktig, både för att hjälpa till att förstå förändringarna och därmed kunna arbeta förebyggande mot eventuella medföljande risker.

AI och dess många funktioner och användningsområden har snabbt influerat en stor del av samhället. Trots detta visar forskning att endast en av fyra känner till artificiell intelligens, samma undersökning visar även att en tredjedel har låg tillit till AI. (PwC, 2023).

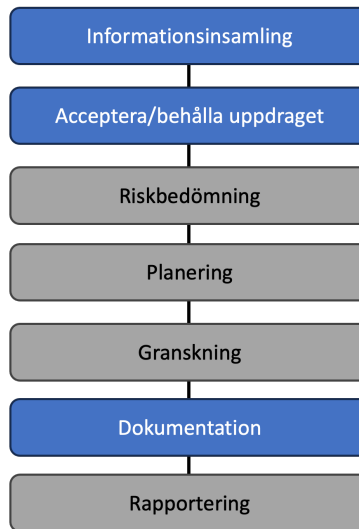
2.2 Revision

Redovisningsrevision i Sverige är en process i flera steg där en oberoende revisor granskar och bedömer ett företags finansiella rapporter och redovisningsmetoder för att säkerställa att de följer de redovisningsprinciper och lagar som finns i Sverige (Marton et al., 2020). Målet med revisionen är att tillhandahålla en objektiv bedömning av företagets finansiella hälsa och att säkerställa att deras redovisning är rättvis, tillförlitlig och i enlighet med lagstiftningen (FAR, 2006). Genom att genomföra en revision bidrar revisorer till att upprätthålla förtroendet för företagets finansiella rapporter och stödjer marknadens integritet genom att säkerställa att informationen som tillhandahålls är tillförlitlig och rättvis. Det är en viktig del av det övergripande systemet för företagsstyrning och transparens på finansmarknaden.

2.2.1 Revisionsprocessen

Revisionsprocessen följer en struktur indelad i sju faser: informationsinsamling, prövning av uppdraget, riskbedömning, planering, granskning, dokumentation och rapportering (Eklöv Alander, 2019). Denna strukturerade uppdelning av faserna är kritiska för att säkerställa att revisionen genomförs på ett systematiskt och effektivt sätt. Varje fas innehåller sina specifika syften och funktioner, och de är samtidigt sammanflätade för att skapa en holistisk och pålitlig revisionsprocess.

Figur 2: Revisionsprocessens olika steg och huvudfaser (Eklöv Alander, 2019).

Den inledande fasen av revisionsprocessen inleds med *informationsinsamling*, vilken har som huvudsyfte att skapa en holistisk bild av företaget och verksamheten (Eklöv Alander, 2019). Under denna fas utforskar revisorn företagens affärsmodell, intäktsgenerering och kassaflöden genom att samla in både intern och extern information. Genom att analysera insamlad data om företaget och dess verksamhet kan revisorn identifiera potentiella risker och skapa en välgrundad plan för den kommande granskningen. Ett område som ofta får extra uppmärksamhet från revisorer är företagens intäkter. Denna post innebär potentiella risker för väsentliga fel, eftersom redovisade intäkter måste korrekt tillhöra rätt period och vara bokförda till korrekta belopp. Vidare fokuserar revisorn på områden som finansiering för att bedöma företagens förmåga att driva verksamheten framåt. Denna inledande fas belyser vikten av att revisorn utvecklar en förståelse för företagens interna kontroller, rapporteringsprocesser och ekonomifunktionens arbete. Det är genom denna förståelse som revisorn för förutsättningarna för att genomföra en korrekt och ren revision.

Innan uppdraget påbörjas så prövas klienten för att säkerställa att hen passar revisorn och revisionsbyrån (Eklöv Alander, 2019). Denna utvärdering är en avgörande fas som genomförs före *acceptans av uppdraget* och vid varje beslutspunkt där revisorn överväger att fortsätta eller inleda ett nytt uppdrag för en befintlig klient. Dessa kritiska överväganden och prövningar utgör obligatoriska steg enligt riktlinjerna i ISQC 1 och genomförs i enlighet med de riktlinjer som fastställts i ISA 220. Syftet med denna prövning är för att säkerställa att revisor och revisionsbyråer kan åta sig uppdrag för klienter som är lämpliga. Revisorn behöver säkerställa att klienten följer etiska standarder och inte är inblandad i oetisk praxis. Detta är särskilt viktigt

för att upprätthålla revisorns och revisionsbyråns integritet och trovärdighet som annars kan ta skada.

I *riskbedömningen* identifieras och bedöms risker för väsentliga fel i de finansiella rapporterna (Eklöv Alander, 2019). I bedömningen används den information och förståelse revisorn har fått från de tidigare två faserna för att kunna samla bevis. Denna bedömning kommer sedan att ligga till grund för vilka granskningsmetoder som ska användas under hela revisionen.

Övergripande mål och omfattning för revisionen etablerar revisorn i *planeringsfasen*. Revisorn har i uppgift att identifiera strategier för att uppnå dessa mål och konkretisera detaljerna för revisionen, inklusive ansvarsfördelning, tidpunkt och de områden som kräver särskild uppmärksamhet (Eklöv Alander, 2019). Planeringen ger revisorn en strategisk inriktning för att samla in relevant information under granskningen samt bedöma vilka redovisningsstandarder och lagar som är aktuella för företaget och de finansiella rapporterna. En noggrant utarbetad plan fungerar som grunden för en effektiv och ändamålsenlig revision.

Granskningen representerar själva kärnan i revisionsprocessen. Revisorn samlar in och utvärderar bevis för att bedöma företagets redovisning samt tar fram underlag för sitt ställningstagande i revisionsberättelsen (Eklöv Alander, 2019). Detta utgör en kritisk fas där revisorn överväger vad som anses vara tillräcklig information för att stödja en grundlig granskning. Två huvudmetoder används: granskning av kontroller och substansgranskning. Genom dessa metoder utvärderas både överensstämmelsen med interna kontroller och innehållet i företagets finansiella rapporter. Valet mellan dessa granskningsmetoder är beroende av effektiviteten hos företagets interna kontrollsystem. I takt med digitaliseringen och att majoriteten av företag använder redovisningsprogram så har verifikationskedjan, serien av historiska transaktioner, förändrats. En del av de uppgifter som tidigare har ingått i verifikationskedjan sparas inte per automatik hos klienterna och därav kan revisorer idag begära att sådan typ av information arkiveras för senare granskning. Detta är något som har ställt högre krav på kommunikationen och planeringen mellan revisorn och klienten. I takt med att mer digitaliseras och automatiseras kommer detta krav att fortsätta höjas.

Allt arbete som utförs under revisionen måste dokumenteras inför nästkommande års revision (Eklöv Alander, 2019). *Dokumentationen* ligger även till grund för revisionsberättelsen och ska styrka att revisionen har genomförts med god revisions sed. Idag är dokumentationen gjord

i digitala program till skillnad från tidigare då den gjordes i pappersform och sparades i pärmar. Dokumentationens vikt sträcker sig över tiden av flera skäl. För det första är det nödvändigt inför nästkommande års revision, eftersom det kan finnas information och underlag som blir användbara i framtiden. Dessutom är det av yttersta betydelse för framtida kvalitetskontroller som genomförs av revisionsinspektionen. Vid en sådan kontroll fungerar dokumentationen som ett kraftfullt verktyg som tydligt visar hur revisionen har genomförts och att den har utförts på ett korrekt sätt.

Rapportering markerar den avslutande etappen där revisorn delger resultaten av granskningen. En revisionsberättelse utfärdas till bolagsstämman, sammanfattande revisorns bedömningar och eventuella anmärkningar (Eklöv Alander, 2019). Denna rapport, riktad till intressenter, utgör en avgörande mekanism för att säkerställa öppenhet och förtroende på finansmarknaden. Under rapporteringen, där revisorn även kan lämna muntliga och skriftliga rapporter till olika intressenter inom företaget, anses det väsentligt att inkludera konstruktiva förbättringsförslag vid eventuell kritik. Detta understryker den önskvärda öppna kommunikationen mellan företagsledning och revisor för att upprätthålla förtroendet och integriteten i revisionsprocessen.

2.2.2 Användning av artificiell intelligens inom revision

Inom revisionsbranschen har användningen av artificiell intelligens inte bara varit en konceptuell idé utan utvecklats till en betydande kraft, och förväntas bli ännu mer inflytelserik i framtiden (Kokina & Davenport, 2017). Denna progression förstärks av de senaste framstegen inom informationsteknik, som möjliggör omfattande datamängder och kraftfulla processorkapaciteter.

Traditionellt har revisionsprocessen varit en utmaning när det gäller att samla in stora volymer strukturerad och ostrukturerad data för att erhålla insikter i företags finansiella och icke-finansiella prestationer (Kokina & Davenport, 2017). AI-teknologin spelar en avgörande roll, särskilt med tanke på att många revisionsuppgifter är repetitiva och strukturerade, vilket har gjort dem idealiska för automatisering. Var och en av de fyra stora revisionsbyråerna, KPMG, PwC, Deloitte och Ernst & Young, har reagerat på denna teknologiska förändring genom att intensivt investera i teknisk innovation. Ett exempel på denna integrering är KPMG:s samarbete med IBM:s Watson AI för att skapa AI-revisionsverktyg, medan PwC har utvecklat

Halo, en analysplattform som fungerar som en förlängning till AI- och augmented reality-produkter. Deloitte har skapat Argus för AI och Optix för dataanalys. Denna teknologiska progression påverkar inte bara de mekaniska aspekterna av revision utan förändrar också anställningsmodellen inom branschen. Traditionellt har revisionsbyråer förlitat sig på nyutexaminerade för att hantera repetitiva administrativa uppgifter (Kokina & Davenport, 2017). Dock indikerar framväxten av AI-teknologin, enligt Ernst & Young, att antalet nyanställningar varje år inom branschen kan minska drastiskt, en förändring som isåfall kommer att omstrukturera branschens nuvarande anställningsmodell (Agnew, 2016).

Fokus inom AI-applikationer inom revision ligger särskilt på att automatisera arbetsintensiva uppgifter, vilka utgör stommen av strukturerade och repetitiva moment genom hela revisionsprocessen. Enligt tidigare forskning utgör större delen av revisionsarbetet strukturerade uppgifter, varav många återfinns i substansgranskningen (Abdolmohammadi, 1999). Tidigare forskning visar att automatisering av strukturerade uppgifter, såsom verifiering, omräkning, underlag och intygande, möjliggör en ökad effektivitet.

AI:s påverkan på revisionen är särskilt märkbar inom datainsamling, där teknologin möjliggör att relevant information kan lokaliseras, extraheras och presenteras användarvänligt för den mänskliga revisorn (Kokina & Davenport, 2017). Till exempel möjliggör AI fullständig automatisering av tidskrävande uppgifter som testning av betalningstransaktioner och utvinning av stödjande data för substansgranskning. Dessutom har AI-verktyg visat sig vara effektiva för att upptäcka avvikelser i data och potentiella oegentligheter, vilket möjliggör en mer proaktiv och analytisk revision.

2.3 Kunskap och kompetens

Kunskap definieras som fakta, förståelse och färdigheter, tillägnade genom studier eller erfarenhet (Nationalencyklopedin, u.å). Kunskap är en fundamental drivkraft för människans strävan efter överlevnad och förbättring av livet, både individuellt och kollektivt (Skolverket, 2002).

Kompetens är ett begrepp som syftar till att utföra en uppgift med framgång och/eller effektivitet (IHM Business School, u.å). Kompetens bygger på kunskap, kompetens handlar om kunskap som en människa byggt upp som den sedan omsätter till framgångsrika

prestationer. Har en människa utmärkande kompetenser inom ett specifikt område, kallas detta för spetskompetens. I takt med digitaliseringen av samhället har efterfrågan av människor med digitala spetskompetenser ökat (Tillväxtverket, u.å). Forskning visar att utvecklingen av AI resulterar i att behovet av spetskompetens spås öka ytterligare under kommande år.

En människa kan utveckla och inneha både mjuka och hårda kompetenser (IHM Business School, u.å). En mjuk kompetens leder sällan till kvalifikationer, utan innefattar istället hur väl en människa hanterar situationer och utmaningar. Exempel på mjuka kompetenser är kritiskt tänkande, problemlösningsförmåga, och förmågan att planera sitt arbete. Hårda kompetenser definieras som konkreta förmågor som kan översättas till behörigheter eller kvalifikationer. Exempel på hårda kompetenser är arbetslivserfarenhet från en viss roll, examen, att kunna hantera specifika system, och att kunna tala och skriva på ett visst språk.

Kunskap och kompetens är två närliggande begrepp. Den största skillnaden på kompetens kontra kunskap är att kunskap syftar till något en människa vet, exempelvis kunskapen om hur bokstäver ser ut (IHM Business School, u.å). Medan kompetens beskriver att en människa kan utföra något, det vill säga att skriva.

2.3.1 Professionsteorin

Begreppet kunskap är komplext och kan vara svårt att definiera, då det omfattar olika aspekter beroende på vilken typ av kunskap det handlar om och vilken målgrupp det riktar sig till. Inom ramen för professionsteorin skapas en förståelse för vilka specifika kunskaper som är nödvändiga för revisorer.

Professionsteorin ser en profession som en yrkesgrupp vars ekonomiska och sociala status grundar sig på tillämpningen av vetenskaplig kunskap (Brante, 2005). Begreppet profession har sitt ursprung i genomgången högre formell utbildning, främst på universitets- eller högskolenivå (Brante, 2009). Det beror på att universitetsutbildning anses vara en väl avslutad och ansedd form av utbildning, där möjligheten att erhålla ett examensbevis betraktas som nödvändig för att etablera sig i det professionella arbetslivet. Professioner betraktas som bärare av expertkunskap, och dessa yrken bygger på vetenskaplig kunskap när det gäller både inkomst och status. Att bli professionell involverar utveckling av specifika färdigheter och kunskaper, där vissa färdigheter inte kan tillägnas genom undervisning utan snarare måste förvärfvas

genom praktisk erfarenhet (Freidson, 2001). Därför innebär det att nyutexaminerade, även om de har kunskap, kan sakna fullständig behärskning av färdigheterna, särskilt om de saknar arbetslivserfarenhet.

2.3.2 Revisionsprofessionen

I Sverige regleras revisionsplikten av olika lagar och föreskrifter, och den varierar beroende på företagsform och storlek (Eklöv Alander, 2019). Aktiebolag är generellt sett underkastade revisionsplikt enligt aktiebolagslagen och krävs därmed att anlita en auktoriserad eller godkänd revisor för att granska företagets bokföring och årsredovisning (Aktiebolagslag, 2005). Det finns dock undantag för mindre aktiebolag, vilka kan vara befriade från revisionsplikt om de uppfyller specifika värden för omsättning, balansomslutning och antal anställda.

Inom revisionsprofessionen inkluderas enbart revisorer som har erhållit auktorisation eller godkännande från Revisorsinspektionen, vilket innebär att professionen besitter ett juridiskt skydd från staten (Eklöv Alander, 2019). Den reglerande lagstiftningen kring revision finns i huvudsak i revisorslagen och revisionslagen. Revisorslagen tillämpas på personer och företag som är föremål för Revisorsinspektionens övervakning, dvs. auktoriserade och godkända revisorer samt registrerade revisionsbolag. Skyddet enligt lag för titlarna indikerar samhällets tyngd på revisionens betydelse och betonar att den i vissa fall utförs av personer med särskild utbildning och beprövad kompetens. Idag kan titeln "auktoriserad revisor" erhållas genom att genomföra utbildning och praktik samt avsluta med ett godkänt prov, en process som administreras av Revisorsinspektionen.

2.3.3 Social kompetens och kommunikationsfärdigheter

Social kompetens kännetecknas av förmågan att kunna samarbeta med individer i olika situationer. Dahlkvist (2002) beskriver en individ som innehar god social kompetens som en individ med förmågan att kunna kommunicera effektivt och anpassa sig till nya situationer samt krav. Denna kompetens är något som individer förvärvar under tid och anses vara väsentliga inom arbetsplatsen.

Revision beskrivs som ett ämne som oftast inriktar sig på siffror och kvantitativa aspekter och brukar inte omfattas av områden som den mänskliga kommunikationen eller socialpsykologin (Khosravi, 2012). Eftersom revision utförs av människor menar Khosravi (2012) att dessa

områden utgör en bristfällig aspekt som inte får tillräckligt med uppmärksamhet. Syftet med att utveckla effektiva kommunikationsfärdigheter för revisorer är för att skapa ett gemensamt språk mellan dem och deras klienter. Khosravi (2012) lyfter hur effektiv kommunikation kan främja förtroende och tillit, och att de som tänker på hur de kommunicerar uppnår sina önskade resultat snabbare än de som inte gör det. Dessa färdigheter är avgörande både i arbetet och i revisorers privatliv. Bristande kommunikation kan leda till problem som minskad motivation i arbetet, psykiska och fysiska sjukdomar. Det påverkar även revisionskostnader och kvaliteten på revisionen negativt som kan i sin tur påverka revisionsbyrån i sin helhet. Revisorer ska inneha en expertis och nödvändiga färdigheter för att utföra sina arbetsuppgifter men de bör även utveckla sina kommunikationsfärdigheter för att säkerställa en högkvalitativ och effektiv revisionsprocess.

2.3.4 Kritiskt tänkande

Att tänka kritiskt är avgörande i en inlärningsmiljö, eftersom kritiskt tänkande är en viktig del i uppbyggandet av ny kunskap. Kritiskt tänkande förutsätter att den kunskap och information som en människa besitter är ofullständig (Eriksson, 2018). Kritiskt tänkande kan definieras som en människas förmåga att självständigt göra bedömningar i beslut och problemlösning, för att sedan dra relevanta slutsatser gällande korrekthet, möjliga alternativ och konsekvenser. I övergången mot en mer digital värld spås kritiskt tänkande utgöra en viktig del i människans förmåga att göra bedömningar, eftersom denna förändring kräver nya tankar och idéer.

Ernest & Young (u.å) beskriver de väsentliga egenskaperna som medarbetare utvecklar inom deras revisionsteam som följande: ”Förstå de faktorer som driver affärsresultat, bedöm risker, tillämpa kritiskt tänkande och bli en mer engagerad, lyhörd och insiktsfull medarbetare.”. Detta ger stöd till att kritiskt tänkande utgör en betydelsefull del i rollen som revisor.

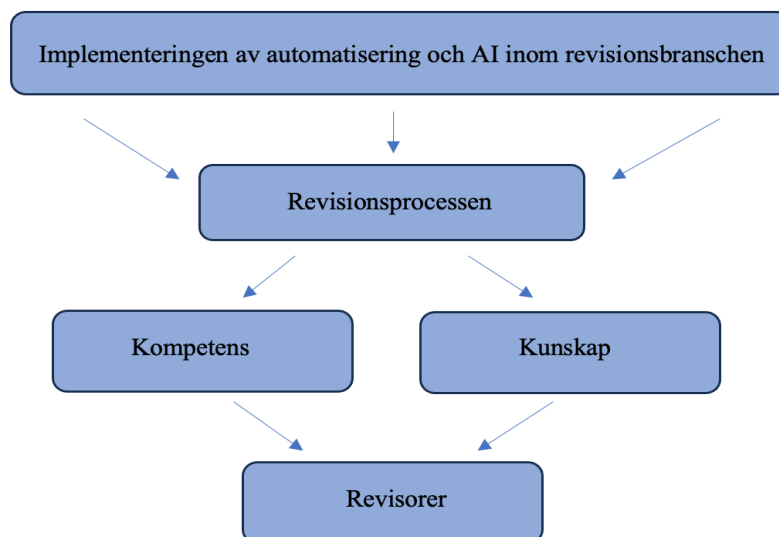
2.4 Analysmodell

Digitalisering och automatisering påverkar revisionsbranschen genom att effektivisera och automatisera arbetsprocesser, särskilt inom datainsamling och dokumentation. AI har blivit en central aktör som har möjliggjort för revisorer att ta ut och analysera information på ett effektivare sätt och säkerställa en högre kvalitet i revisionen.

Automatiseringen inom revisionsbranschen har potential att påverka revisorerna genom omstrukturering av arbetsuppgifter och kompetenskrav. I och med digitaliseringen och automatiseringens framfart kan vissa arbetsuppgifter helt övertas av teknik, medan andra förstärks eller kompletteras. Dessa digitala förändringar som sker i revisionsprocessen formar också om rollen som revisor, då nya arbetssätt leder till nya kompetens- och kunskapskrav.

Studiens analysmodell är framtagen i syfte att tydliggöra de olika stegen som påverkas av implementeringen av automatisering och AI inom revisionsbranschen, kopplat till studiens frågeställning. Analysmodellen undersöker därför hur automatisering och AI påverkar revisionsprocessen och dess olika huvudfaser. Det är sedan de förändringarna som sker i revisionsprocessen som eventuellt kan påverka kompetens och kunskap, hos revisorer. Modellen är av nytta för att tydligt visualisera för läsaren hur implementering av nya digitala verktyg kan påverka faktorer i flera olika steg. Därför är det viktigt att analysera potentiella konsekvenser av digitala förändringar.

Figur 3: Sammanfattande analysmodell om hur AI och automation påverkar revisionsprocessen, samt kunskap och kompetens hos revisorer.

3. Metod

3.1 Val av metod

Skribenternas val av frågeställning togs fram innan valet av metod gjordes. Frågeställningen grundar sig i den uppmärksammade utvecklingen av automatisering och AI inom revisionsbranschen. Metodvalet baserades på studiens frågeställning, samt utefter möjligheterna till ett djupare helhetsintryck av studien och dess ämne. För att uppnå detta togs beslutet att utföra intervjuer med revisorer erfarna inom ämnet. Studiens metodval landade därför i en kvalitativ undersökning. Variationen av att inkludera tidigare litteratur, forskning och rapporter tillsammans med insamling och analys av data från intervjuer med revisorer gör studien välnyanserad och ger stöd till att besvara studiens frågeställning (Patel & Davidson, 2019). Metodvalet har resulterat i att tillämpningsbar teori har kunnat appliceras i efterhand, på så sätt har skribenterna fått möjlighet att kritiskt analysera hur kunskap och kompetens inom revisionsbranschen påverkas av AI och automatisering.

Enligt Björkqvist (2012) ska frågeställningar väljas ut innan metodvalet görs, och anpassas utifrån de, eftersom olika frågeställningar kan kräva olika metoder. Detta överensstämmer väl med studiens tillvägagångssätt, eftersom studiens frågeställning utformades innan valet av metod togs.

3.2 Litteraturstudier

För att utforska och analysera inverkan av AI och automation på revisionsprocessen, kunskap och kompetens inom revisionsområdet krävs en solid teoretisk grund och förståelse av både AI, automatisering och revision. Teorin är nödvändig för att kunna fördjupa sig i hur användningen av AI och automatisering påverkar revisionen som helhet. För att uppnå denna teoretiska förståelse har relevanta insikter hämtas från artiklar, rapporter från myndigheter och institutioner samt vetenskapliga publikationer som fokuserar på dessa områden. Denna strategi har möjliggjort en holistisk och välinformerad analys av det komplexa samspelet mellan AI, automatisering och revisionens kunskapsområde.

Vid genomförandet av studien utfördes en systematisk sökning efter relevant litteratur. För att genomföra denna litteratursökning utformades en sökstrategi som inkluderade specificerade sökparametrar, val av databaser och sökmotorer samt tydliga kriterier för att välja ut relevanta artiklar till studien (Saunders et al., 2007). De databaser som användes i studien var Google Scholar och NE. Vid val av relevanta vetenskapliga artiklar till studien har sökning gjorts via Göteborgs Universitet Supersök. Vid urvalet av källor strävade studien efter att använda aktuella publikationer, särskilt från akademiska tidskrifter och peer-reviewed-artiklar, för att säkerställa att den senaste forskningen inom ämnet användes.

3.3 Datainsamling

Datainsamlingen för denna studie är utförd genom kvalitativa metoder, närmare bestämt genom semi-strukturerade intervjuer. Målgruppen för intervjuerna omfattar revisorer, revisionsassistenter, godkända och auktoriserade revisorer från de fyra största revisionsbyråerna i Sverige, nämligen PwC, Ernst & Young, KPMG och Deloitte. Valet av att inkludera både revisionsassistenter och godkända/auktoriserade revisorer från olika revisionsbyråer avsevärt syftar till att få en bred förståelse för ämnet. Genom att inkludera olika nivåer av erfarenhet och arbetskontexter strävar studien efter att fånga olika perspektiv och insikter relaterade till kunskap och kompetens i revisionsbranschen.

Skribenterna ansåg intervjun som ett effektivt verktyg för att samla in giltig och pålitlig information för att besvara forskningsfrågan och uppfylla studiens syfte. Det innebär att forskaren ställer frågor till deltagaren och får svar (Saunders et al., 2007). Intervjuer kan vara strukturerade, semi-strukturerade eller ostrukturerade, och valet av metod beror på studiens syfte. Semi-strukturerade intervjuer använder vissa övergripande teman som främsta underlag, men ger också utrymme för följdfrågor för att få djupare insikt i de områden som studeras. Detta tillämpas främst i kvalitativa studier.

En första kontakt upprättades av skribenterna via mejl och LinkedIn för förfrågan om eventuell medverkan i studien, i form av intervju. Vid svar från potentiella respondenter fortsatte kontakten sedan via de kontaktvägar som skribenterna primärt valde att nå ut via. Där både tid och plats för intervjun bestämdes i enlighet med både skribenternas och respondenternas scheman.

Enligt Yin (2015) kan data definieras som de insamlade elementen som härstammar från ett experiment, observation, erfarenhet eller liknande händelse. För att adekvat svara på forskningsfrågan krävs att relevant data samlas in för analys. Kvaliteten på de insamlade data är avgörande eftersom den påverkar analysen och de slutsatser som kan dras.

3.4 Urval

Vid urvalet av respondenter för den semi-strukturerade intervjun ansågs det som väsentligt att inkludera revisorer med varierande erfarenhetsnivåer inom revisionsområdet samt olika befattningar inom revisionsyrket. För att ge ökad chans till en eventuell medverkan, skrev skribenterna därför till ett stort antal personer med ovanstående faktorer i åtanke. Genom denna noggrant utvalda grupp av respondenter strävade skribenterna efter att bredda perspektiven och förväntningarna på hur revisorer upplever och påverkas av införandet av AI och automatisering inom sitt yrke.

Genom att involvera personer med olika bakgrund och kompetenser i urvalet, förväntade sig skribenterna att kunna belysa en mångfald av insikter och förståelse kring hur revisionsbranschen påverkas av den pågående implementeringen av AI och automatisering. Genom att intervjua en varierad grupp av revisorer förväntade sig skribenterna att fånga upp olika åsikter och förhållningssätt bland dem, vilket i sin tur skulle stärka studiens validitet.

3.4.1 Respondenter

De fem personerna som deltog i studien var av olika yrkesroller inom revisionsbranschen, nämligen som revisorer, revisionsassistenter, godkända revisorer och auktoriserade revisorer. Deras officiella befattningar inkluderar titlar som Audit Associate, Assistant Manager, Senior Manager och Auktoriserad revisor. Samtliga respondenter är anställda vid någon av de fyra största revisionsbyråerna i Sverige. Utöver detta varierar respondenterna i ålder, antal år av erfarenhet samt deras specifika arbetsuppgifter inom revision.

Det faktum att respondenterna har olika bakgrunder och erfarenheter bidrar till en ökad bredd och mångfald i studien. Genom att inkludera en mångfald av perspektiv strävar skribenterna efter att fånga upp olika aspekter av revisionsverksamheten och därmed ge en mer heltäckande förståelse för ämnet för att bättre kunna besvara studiens frågeställning.

Tabell 1: Studiens respondenter

Respondent	Yrkesroll	Erfarenhet	Möteslängd	På plats/distans
1	Audit Associate	1 år	33 min	Distans
2	Auktoriserad revisor	11 år	40 min	Distans
3	Assistant manager	4,5 år	42 min	Distans
4	Senior Associate	2 år	37 min	Distans
5	Auktoriserad revisor	6 år	60 min	På plats

3.4.2 Intervjumetodik

För denna kvalitativa studie, som kräver utförliga svar, övervägdes semi-strukturerade och ostrukturerade intervjuer. Valet av en semi-strukturerad intervju grundar sig i att denna metod utgör en flexibel strategi och att det är interaktionen mellan intervjuaren och respondenten som kunskapen bildas (Kvale, 2014). Steinar Kvale och Svend Brinkmann (2014) benämner semi-strukturerade intervjuer som halvstrukturerade, men eftersom de två benämningarna har samma innebörd har valet gjorts att benämna intervjuerna som semi-strukturerade genom hela studien.

I en semi-strukturerad intervju förbereder forskaren en grundläggande uppsättning av övergripande teman tillhörande varsin temafråga inför intervjun, vilka sedan kompletteras med ett antal följdfrågor att ställa om skribenterna anser att svaret kan utvecklas ytterligare (Kvale, 2014). Detta upplägg formar därmed studiens intervjuguide, vilket fungerar som en strukturerad ram under intervjuerna. Samtidigt möjliggör metoden en betydande grad av öppenhet och anpassning under själva intervjuprocessen, då respondenten själv får möjlighet till friare formulering av sina svar. På detta vis undviks risken för ledande frågor, som i sin tur resulterar i påverkade svar.

De fyra övergripande teman som formulerades i intervjuguiden, med syfte att ge möjlighet att svara på studiens frågeställning är följande; Introduktion och Bakgrund, Användningen av AI och Automation inom Revision, Kompetens, Kunskap och Utbildning samt Framtiden för Revision med AI och Automation. Varje intervju avslutades med att skribenterna frågade

respondenterna om hen ville tillägga något eller om det fanns något som hen ville fråga skribenterna.

3.4.3 Genomförande av intervjuer

Fyra av fem intervjuer som genomfördes i studien beslutades att genomföras på distans, via önskemål från respondenternas håll, på grund av tidsbristen i schemat. Valet av program som möjliggjorde distansintervjuerna blev Microsoft Teams, där både ljud och video finns som alternativ. På så sätt gav det skribenterna möjligheten att kunna läsa av eventuella kroppsspråk och ansiktsuttryck hos respondenterna, vilket bidrar till en bättre förståelse och kontakt från båda håll.

I Microsoft Teams finns både funktionen att kunna spela in videosamtal, samt transkribera allt som sägs under samtalets gång. Båda dessa funktioner tillämpades under alla studiens distansintervjuer, efter ett tydligt godkännande från respondentens sida. Skribenterna var även tydliga med respondenterna av etiska skäl att allt material från intervjuerna, bortsett från det som nämns i den färdiga studien, kommer att förstöras direkt efter färdigställandet av studien.

Intervjun som hölls på plats ägde rum på respondentens kontor i Göteborg och utgjorde den enda intervjun i studien som genomfördes fysiskt. Precis som vid de intervjuer som utfördes på distans, spelades även den här intervjun in för att säkerställa noggrann dokumentation av samtalet. Inspelningen gjordes med respondentens samtycke och senare transkriberades för att underlätta analysen av det insamlade materialet. Den valda platsen för intervjun, respondentens egna kontor, gav skribenterna möjligheten att få en inblick i den professionella omgivningen där respondenten normalt arbetar och fattar beslut. Under intervjun på plats var skribenterna uppmärksamma på att skapa en bekväm atmosfär för respondenten samt följa de etiska riktlinjerna som tidigare kommunicerats till respondenterna och informerade om att allt material, förutom det som inkluderas i den slutliga studien, kommer att raderas efter avslutad forskning.

3.4.4 Sammanställning av intervjuer

Sammanställandet av intervjuerna inleddes med att gå igenom den transkribering som Microsoft Teams själv upprättat, där eventuella fel i transkriberingen korrigerades, i enlighet med inspelningsen av samtalet. Därefter plockade skribenterna ut den text i transkriberingen

som var relevant för att besvara studiens frågeställning. Denna text sammanfattades sedan i punktform för vardera respondent, för att därefter kunna skriva en löpande text, i form av studiens empiriska data.

3.5 Framtagande av analys och analysmodell

Analysmodell är framtagen i syfte att ge läsaren en bättre och mer visuell bild av studiens aktuella frågeställning och dess olika samband. Analysmodellen har tagits fram genom att infoga figurer och textrutor i Microsoft Word.

Studiens analys är baserad på kopplingar som identifierats mellan referensramen och den empiriska datan, för att ge starkare stöd till det som skrivs och därigenom en högre trovärdighet. För att stärka analysen ytterligare har tillhörande citat från studiens respondenter applicerats. Citaten har tagits fram genom att gå igenom de olika transkriberingarna och därefter lyssnat igenom inspelningarna för den aktuella tidpunkten, på så sätt blir citaten helt i enlighet med vad respondenterna sagt i sina respektive intervjuer.

4. Empiri och analys

Empirin är skriven utifrån information insamlad genom fem transkriberade intervjuer med olika personer från de fyra stora revisionsbyråerna, PwC, Ernst & Young, KPMG och Deloitte. Alla genomförda intervjuer är semistrukturerade och uppbyggda med öppna frågor, med syfte att ge respondenterna förutsättningarna att svara på frågorna utifrån sina egna erfarenheter och tankar. Intervjuerna är utformade utefter att ge möjlighet att besvara rapportens frågeställning, *"Hur påverkar implementeringen av AI i revisionsprocessen kunskapen och kompetensen hos revisorer?"*.

Empirin kommer att delas in i tre olika delar med tillhörande analys. Detta för att tydliggöra för läsaren och ge ökad förståelse gällande rapportens frågeställning.

4.1 Automatisering och artificiell intelligens i revisionsprocessen

Under alla fem intervjuer som genomförts i studien är det tydligt att AI och automatisering tagit en stor och betydande plats i revisionsbranschen. Bara under de senaste åren har automatiseringen tagit rejäl fart, och flera stora digitala förändringar har implementerats i revisionsprocessen hos de fyra största revisionsbyråerna. De fem respondenterna ger en inblick i hur dessa förändringar har förändrat deras dagliga arbete.

Respondent 1 framhäver att AI fungerar som en värdefull partner i olika former, och att de nya automatiserade systemen som implementerats på byrån har effektiviserat stora delar av revisionsprocessen. En del i processen som respondenten nämner har effektiviserats avsevärt med hjälp av ett nytt AI-system är dokumentationsarbetet. Systemet är baserat på interna dokument, som i sin tur är baserade på lagar, normer och praxis inom revisionsbranschen. Manuell dokumentation som tidigare tog 2–3 timmar att utföra tar med AI-systemet en halvtimme att upprätta. Byrån har även utvecklat ett annat automatiserat system där all data kring en viss kund finns lagrad, detta gör det enkelt för revisorer att snabbt kunna ta fram alla väsentliga transaktioner som gjorts under exempelvis ett år. Efter implementeringen av detta system berättar respondenten att tidsåtgången för stickprov har minskat betydligt. Innan gjordes en stor mängd stickprov manuellt, både åt stora och små kunder. Idag är det enbart vid granskning av de mindre kunderna som det sker fler manuella stickprov. Respondent 1 nämner

att användandet av de nya systemen gör det tydligt att automatisering har en direkt inverkan på produktiviteten och effektiviteten på byrån.

Liknande automatiserade förändringar resoneras vidare av respondent 2, som lyfter fram den stora skillnaden i hur arbetsuppgifterna som en revisor utför idag har förändrats gentemot hur det kunde se ut förr. När respondenten började sin revisorskarriär bestod stora delar av arbetet av att skanna in papper, skriva ut saker och sitta och skriva för hand. Idag kan en revisor sitta hemifrån och arbeta på ett helt annat sätt, då majoriteten av alla arbetsuppgifter kan hanteras digitalt. Idag finns det automatiserade system på revisionsbyrån som kan göra omfattande datakörningar, där den kan gå igenom all information och alla transaktioner från en kund, för att sedan identifiera risker och avvikande transaktioner. Detta system effektiviserar stickproven, då dessa inte längre behöver göras manuellt. Byrån har även implementerat ett AI-system som tankar in alla standardiserade avtal, systemet kan sedan hitta avvikelser i avtalen, vilket leder till att byrån kan se vilka avtal som sticker ut från standardvillkoren. Respondenten lyfter fram att de nya automatiserade systemen som implementerats på byrån har skapat mervärde för kunderna, då detta är något som flera kunder efterfrågar och värderar högt. Systemen har även hjälpt till att skapa fler insikter åt kunderna om hur de kan vidareutveckla sin verksamhet genom datakörningar gjorda av AI, vilket uppskattas oerhört.

Samtidigt ger respondent 3 ett något annorlunda perspektiv, där respondenten menar att AI och automation ännu inte har haft en lika omvälvande inverkan på revisionsprocessen. Automatisering används främst för att underlätta enklare och repetitiva arbetsuppgifter, som tidigare var tidskrävande men som nu utförs på betydligt kortare tid. Liknande svaren från tidigare respondenter så nämner respondent 3 att stickprovshanteringen är en arbetsuppgift som idag hanteras mer tidseffektivt. Byrån använder idag Excel för att automatisera stickproven, då detta tidigare varit en manuell uppgift. Däremot har byrån ett automatiserat system som hittar olika transaktioner som sticker ut hos en kund, vilket resulterar i behovet av färre stickprov. Respondenten nämner också att det implementerats ett system på byrån som automatiskt identifierar risker baserat på kundtyp, som sedan ger vägledning för nödvändiga åtgärder. Här tydliggörs att automatiseringen i viss utsträckning har möjliggjort avlastning för revisorerna från uppgifter som inte kräver deras specifika expertis.

Respondent 4 breddar diskussionen genom att belysa hur AI ökar förmågan att analysera stora datamängder och därmed skapar en tryggare revision. Förmågan att dra välgrundade slutsatser

från omfattande datamaterial är en aspekt som alla respondenterna på något sätt refererar till. Dessutom framhävs hur AI inte bara identifierar avvikelser utan även förutspår framtida affärsflöden, vilket skapar ett mervärde för kunderna. Även denna respondent berättar att byrån implementerat nya automatiserade system som effektiviserar och underlättar stickprovshanteringen.

Respondent 5 håller med respondent 1 och 2 i hur arbetsprocessen har förändrats på grund av implementeringen av AI och automation. Tidigare utfördes många arbetsuppgifter manuellt på papper, medan dagens system kan bland annat bearbeta data och visa var avvikande värden, så kallade outliers, finns. Dessa system menar respondenten hjälper till att analysera data och identifiera avvikelser som de vill granska. Med revisionsverktygen kan man nu, med hjälp av automation och AI, få stöd för att identifiera potentiella riskområden och välja lämpliga granskningsåtgärder baserat på varje specifikt bolag och dess finansiella siffror. Respondenten betonar särskilt att det är databearbetningen som har blivit betydligt enklare efter införandet av automatisering och AI. Den automatiserade revisionsprocessen har resulterat i ökad effektivitet, vilket i sin tur har möjliggjort att respondenten kan fokusera på de avvikelser och särdrag som systemen identifierar.

De fem respondenterna ger en inblick över den omfattande påverkan som AI och automatisering har haft på revisionsbranschen. Tydligt är att implementeringen av automatiserade system har effektiviserat och omstrukturerat arbetsprocesserna, särskilt i dokumentationsarbete, stickprovshantering och analys av stora datamängder. Dessa förändringar har inte bara ökat produktiviteten utan även genererat mervärde för kunder genom ökad insikt och tryggare revision.

4.1.1 Analys

Intervjuerna i studien visar enhetligt att AI och automatisering tagit en stor och betydande roll i revisionsprocessen, och de fyra största revisionsbyråerna har genomgått stora digitala förändringar under de senaste åren. Respondenternas erfarenheter belyser hur dessa förändringar har påverkat deras dagliga arbete. Genom en analys av respondenternas svar kring hur AI och automation har påverkat revisionsprocessen kan slutsatsen dras att implementeringen framförallt har påverkat vissa specifika huvudfaser av revisionsprocessen.

De huvudfaser som påverkats allra mest i och med AI och automatisering är riskbedömningen, granskningen och dokumentationen (Eklöv Alander, 2019).

“AI hjälper oss att kunna analysera en mycket större mängd data och dra slutsatser baserat på en större mängd data än vad vi mänskliga revisorer kan göra. Utan dessa system hade vi kunnat sitta i år och dar och kolla på all information och dra slutsatser, så det blir mycket mindre manuellt arbete för oss och vi kan få en mycket tryggare revision.”

- Respondent 4

Riskbedömningen är starkt påverkad av AI och automation då de nya systemen hjälper till att snabbare och i större omfattning identifiera risker och fel i de finansiella rapporterna, exempelvis genom automatiserade stickprov. Därmed ökar både effektiviteten och kvaliteten i denna huvudfas av revisionsprocessen. Riskbedömningen ligger sedan till grund för vilka granskningsmetoder som ska användas under hela revisionen (Eklöv Alander, 2019), vilket i sin tur resulterar i att AI och automation även påverkar granskningsprocessen i allra högsta grad. Även i dokumentationsfasen har nya automatiserade system implementerats och därigenom effektiviserat processen betydligt. Idag finns det olika verktyg som hjälper revisorerna att skriva dokumentation och som direkt hänvisar till passande lagar, normer och praxis. Sammanfattningsvis har AI och automation resulterat i att flera arbetsuppgifter i revisionsprocessen, som tidigare varit manuella och väldigt tidskrävande, har minskat avsevärt i tidsåtgång. De nyutvecklade verktygen har även skapat mervärde för kunderna genom ökad insikt och förbättrad analys av deras verksamhet.

“Idag finns det en Excelmodul som kan matcha stickprov av sig själv. Det spelar ingen roll vilka typer av underlag som man får av kunden, utan den kan matcha och stämma av tvåhundra stickprov som tidigare tog en hel dag för en assistent att utföra.”

- Respondent 3

Respondenternas perspektiv på AI och automatisering varierar något, men överlag indikerar alla på en övergripande positiv effekt av implementeringen av AI och automation i revisionsprocessen. Även om vissa respondenter menar att förändringarna huvudsakligen har varit inriktade mot att underlätta enklare och repetitiva arbetsuppgifter, betonar andra hur AI och automatisering haft en omfattande inverkan på i stort sett hela revisionsprocessen. Respondenterna påpekar också att automatisering möjliggör avlastning från uppgifter som inte

kräver specifika spetskunskaper inom revision, vilket ger utrymme för att fokusera på mer komplexa och analytiska aspekter av revisionen, som i sin tur skapar mervärde för kunderna.

“Det har blivit mer fokus på digitala lösningar när vi presenterar oss för kunder, där det ofta dyker upp frågor som vad den nya revisionen innebär, hur vi jobbar med digitala lösningar på byrån och på vilket sätt vi kan skapa mervärde för kunderna med dessa. För det blir ju inte bara en mer effektiv och kvalitativ revision från vår sida utan vi kan även ge fler insikter till kunderna.”

- Respondent 2

Några respondenter diskuterar även hur AI, genom förmågan att analysera stora datamängder, inte bara identifierar avvikelser utan också ger möjligheten att förutspå framtida affärsflöden. Detta anses möjliggöra en tryggare revisionsprocess och ger revisionen ett mervärde för kunderna. Sammantaget visar respondenternas erfarenheter och perspektiv på en omvälvande förändring inom revisionsbranschen, där AI och automatisering har blivit unika verktyg för att öka effektiviteten, precisionen och kvaliteten i revisionsprocessen. Dessa förändringar har även skapat förutsättningar för de stora revisionsbyråerna att kostnadsminimera sina tjänster.

“Det viktigaste är egentligen att effektivisera, vilket leder till att man kan erbjuda kunden en billigare produkt. I upphandlingar med större företag så vill man ju ha så mycket prispress som möjligt, så då är det viktigt att vara i framkant när det gäller automation eller automatisering.”

- Respondent 1

4.2 Artificiell intelligens och automatiseringens påverkan på kunskap och kompetens

Inom området för AI och automatiseringens påverkan på kunskap och kompetens inom revisionsbranschen framkommer tydliga mönster och nyanser från respondenternas perspektiv, vilket ger en förståelse för de skiftande dynamikerna i branschen.

Respondent 1 understryker hur automatiseringen har accelererat inlärningskurvan mot specifika kunskapsmål, där snabba svar från interna AI-system ger revisorer möjlighet att effektivt navigera genom utmanande frågor. Samtidigt framkommer en viktig insikt om

begränsningen av automatiseringen: människans roll som användare och förmågan att ställa precisa frågor för att optimera AI-systemets svar. Respondenten ser fördelar med användningen av det interna AI-systemet och hur de bidrar till kunskapsuppbyggnad genom att systemet ger snabba svar och vägledning. Något som tidigare seniora och mer erfarna revisorer har bistått med. Detta i sin tur menar respondenten frigör tid åt de seniora revisorerna att utföra sina egna arbetsuppgifter vilket effektiviserar revisionsprocessen i sin helhet. AI-systemen som är programmerade utifrån interna dokument som är uppbyggda på lagar, normer och praxis, innebär att nya revisorer inte nödvändigtvis behöver lära sig dessa aspekter själva, menar respondenten. Istället får de hjälp av AI, och enligt respondenten är detta en process som kan vara svår och tidskrävande om man skulle lära sig det på egen hand.

Trots den ökade effektiviteten i inlärnings- och revisionsprocessen påpekar respondenten att vissa grundläggande kunskaper kan gå förlorade till följd av AI, särskilt när det gäller att självständigt hitta och söka i interna dokument för att få rätt tolkning av lagrum. Trots detta tror respondenten inte att spetskompetensen kommer att hämmas av AI.

Enligt respondenten har införandet av dessa system främst gett positiva effekter på inläringen. Det går snabbare att lära sig, eftersom allting blir mer effektivt och det frigörs tid som kan användas för att fördjupa sig inom andra områden. Trots detta påpekar respondenten att det fortfarande krävs tid och djup kunskap inom vissa områden, ett exempel på detta är vid genomförandet av stickprover. Med hjälp av AI går denna process nu från flertalet timmar till knappt en halvtimme. Detta resulterar i viss förlust av djupgående kunskap inom vissa områden, men det frigör tid att lära sig andra områden. Sammantaget leder användningen av AI ändå till en ökning av kunskapsnivån enligt respondent 1.

I likhet med respondent 1 diskuterar respondent 2 paradoxen som uppstår med automatiseringens införande. Å ena sidan beskriver respondenten att administrativa uppgifter som tidigare var tidskrävande nu kan delegeras till AI, vilket skapar utrymme för nya revisorer att fokusera på mer meningsfulla och komplexa arbetsuppgifter. Å andra sidan varnar respondenten för risken att grundläggande förståelse för redovisningsprinciper kan gå förlorad, och betonar att en balans måste upprätthållas för att undvika att kompromissa med kärnkompetensen. Dessutom lyfter respondenten fram det sociala elementet inom revisionsarbetet och hur ökad möjlighet till distansarbete kan påverka denna viktiga dimension. Respondenten påpekar vikten av kundkontakt i revisionsyrket och hur denna kan försvagas

genom att flera arbetsuppgifter automatiseras eller utförs på distans. Fler klienter och revisorer har nu möjlighet att arbeta på distans, vilket minskar det personliga besöket hos klienten. Respondenten betonar att den sociala kontakten med byrån är avgörande i urvalsprocessen för företag när de väljer en revisionsbyrå. Av den anledningen är det viktigt att fokusera på den sociala dimensionen av arbetsmiljön av marknadsmässiga skäl vilket respondenten menar kan försvagas när för mycket av arbetsuppgifterna automatiseras eller utförs av AI-verktyg.

Respondent 3 beskriver hur automatiseringen kan resultera i att viss förståelse och kunskap går förlorad, då uppgifter delegeras till så kallade servicecenter eller utförs av automatiserade program. Enligt respondenten kan nyanställda uppleva att det tar längre tid att förstå de praktiska aspekterna av revisionen, eftersom deras uppgifter numera skickas vidare och inte utförs av dem själva. Följaktligen har automatiseringen möjliggjort att nyanställda ägnar mindre tid åt grundläggande uppgifter, såsom stickprovsgranskning, och istället kan fokusera på mer kvalificerade arbetsuppgifter. Respondenten påpekar att automatiseringen har både positiva och negativa konsekvenser, där fördelar inkluderar frigörande av tid för kvalificerade uppgifter och nackdelar innebär förlust av grundläggande förståelse, som även nämnts av tidigare respondenter. Automatiseringen har även lett till en mer fragmenterad kunskapsuppbyggnad, där nyanställda involveras i olika områden istället för att följa en tydlig arbetsstruktur. Tidigare fanns en klarare struktur för hur nyanställda byggde upp sin kunskap genom att följa liknande processer på alla klienter, vilket ledde till att de kunde bygga upp en grundläggande förståelse genom att utföra repetitiva arbetsuppgifter. För att förbättra kunskaper och kompetenser inom revision, anser respondenten att det är nödvändigt med en grundläggande förståelse för revisionsprocessen.

Respondent 4 lyfter hur revisionsprocessen effektiviseras avsevärt genom användningen av AI-system, som har kapacitet att analysera stora mängder data och upptäcka avvikelser. Detta innebär att det inte behövs lika många manuella stickprov som tidigare, vilket resulterar i betydande tidsbesparingar. För att säkerställa att kunskapen om de nyutvecklade AI-verktygen sprids över hela arbetsplatsen, genomför revisionsbyrån obligatoriska utbildningar som alla revisorer måste delta i. Respondenten betonar att dessa utbildningar är avgörande för att maximera kunskapsnivån inom byrån samt inte tappa någon kunskap hos de anställda. Enligt respondenten innehar inte nyanställda revisorer nödvändigtvis sämre grundkunskaper inom redovisning och revision. Denna kunskap förväntas förmedlas genom introduktionskurser på byrån samt genom de kompetenser och kunskaper som medarbetaren har med sig från tidigare

utbildningar, såsom högskoleutbildningar. En ökad betoning på utbildning och medvetenhet kring cybersäkerhet märks inom byrån, både som en del av utbildningarna och i revisionsprocessen.

Däremot framhåller respondenten en potentiell risk där revisorer kan överdrivet förlita sig på resultatet genererat av AI-systemen, utan att reflektera över dess tillförlitlighet och korrekthet som på sikt kan påverka kunskap och kompetens negativt. Att förstå vilken input som genererar korrekt output i AI-systemet kräver en djup förståelse för hur dels redovisning bokas och hur revisionsprocessen fungerar.

I och med digitaliseringens utveckling identifierar respondenten ytterligare en risk för att nya revisorer kan förlora den sociala kompetensen av jobbet, särskilt när det gäller att delta i kundmöten. Den personliga kontakten bedöms fortfarande vara viktig för revisionsbyrån, och respondenten betonar vikten av att undvika överdrivet distansarbete för att upprätthålla den sociala interaktionen.

Respondent 5 noterar en förändring i hur kritiskt tänkande utvecklas hos nyanställda revisorer, drivet av automatiseringen av många manuella arbetsuppgifter från förr. Samtidigt ser respondenten en potentiell risk för att kunskapsuppbyggnaden inom revision kan hämmas av automatisering och AI. Kritiskt tänkande, som är väsentligt inom revision, anses skapas genom en djupare förståelse för logiken inom revision. Respondenten betonar att om nyanställda revisorer endast lutar sig mot systemets output av avvikelser utan att förstå varför något klassificeras som en avvikelse, kan det resultera i förlust av viktig kunskap som behövs för mer avancerade arbetsuppgifter inom revision. Å andra sidan ser respondenten en fördel med implementeringen av automatisering och AI, då respondenten anser att det möjliggör en bättre fokusering av tid på områden där det verkligen behövs och där potentiellt stora och väsentliga fel kan uppstå.

En central aspekt som respondenten framhäver under intervjun är behovet av kritisk granskning av informationen som genereras av systemet. Även om digitala verktyg oftast är effektiva och ger korrekt vägledning, understryker respondenten vikten av att vara skeptisk till den information som systemet presenterar. Det poängteras att detta kritiska förhållningssätt kan vara enklare för en erfaren revisor med betydande kunskap och kompetens jämfört med en nyanställd revisor som möjligen kan förlita sig för mycket på systemet utan att vara tillräckligt

kritisk. Detta riskerar, enligt respondenten, att leda till att nyanställda revisorer inte får den nödvändiga kunskapen och därmed förlorar grunden för förståelsen av revision. För att säkerställa att nyanställda revisorer förvärvar rätt kunskaper och kompetenser, genomför respondentens revisionsbyrå omfattande utbildningar som täcker områden som revision, revisionsprocessen samt byråns digitala verktyg och system.

Respondenterna ger en holistisk bild av hur AI och automatiseringen påverkar kunskap och kompetens inom revision. Från accelererad inläring och frigörande av tid för meningsfullt arbete till varningar om förlust av grundläggande förståelse och betoningen av den sociala aspekten och kritiskt tänkande, framkommer en komplex verklighet som kräver en balanserad och anpassningsbar strategi för att optimera fördelarna av teknologiska framsteg inom branschen.

4.2.1 Analys

Respondenternas insikter har gett studien en betydande förståelse för hur implementeringen av AI och automatisering påverkat revisorns kunskap och kompetens. En tydlig genomgående trend är den positiva effekten av automatisering på inlärningsprocessen och arbetsflödet. Det går att hitta likheter mellan respondenternas svar och tidigare rapport av Kairos Future (2016) som beskriver utvecklingen av teknikens roll i arbetslivet samt hur människor och datorer kan arbeta tillsammans på en arbetsplats, för att uppnå effektivitet och lönsamhet. De interna AI-systemen lyfts fram av respondenterna som kraftfulla hjälpverktyg som möjliggör snabba svar och vägledning, vilket i sin tur frigör tid för revisorerna att fokusera på mer komplexa och meningsfulla arbetsuppgifter. Något som kan antyda att när revisorer ges mer tid till kvalificerade uppgifter så kan de utveckla sina kunskaper och kompetenser och därmed närma eller stärka sin professionalitet som Freidson (2001) beskriver att bli professionell innebär. Genom att revisorer utvecklar sina kunskaper och kompetenser kan det antas hjälpa dem att erhålla auktorisation/godkännande från Revisorsinspektionen, vilket skulle stärka deras profession ytterligare med det juridiska skyddet från staten (Eklöv Alander, 2019).

“För mig har implementeringen av AI och automatisering inneburit att jag kan fokusera min tid på det som är viktigt genom att våra verktyg hjälper mig att snabbt hitta samband, vad som har avvikit eller inte känns rimligt. Databearbetningen har verkligen underlättats med hjälp av automatisering och har lett till en effektivisering hos oss. ”

- Respondent 5

Trots dessa framsteg understryker flera av respondenterna vikten av att inte tappa bort grundläggande kunskaper och kompetenser. Detta är något som kan antas vara viktiga i revisionsyrket då kompetens syftar till att utföra en uppgift med framgång och bygger på kunskap (IHM Business School, u.å). En viktig observation i studien är risken för förlust av förmågan att självständigt söka och tolka information, vilket kan vara betydande för en revision och individens utveckling av kunskap och kompetens. Trots att automatiseringen möjliggör snabbare och mer effektivt arbete, lyfter respondenterna upp risken att vissa fundamentala kunskaper kan gå förlorade när arbetsuppgifter inte längre utförs i samma utsträckning av den mänskliga faktorn. Eftersom Freidson (2001) menar att nyutexaminerade behöver utveckla sina kunskaper och kompetenser genom praktisk erfarenhet kan denna observation antyda en risk för att implementeringen av AI och automatisering hämmar utvecklingen av just den kunskap och kompetens som behövs inom revisionsyrket för att bli professionell.

“Ett exempel på en arbetsuppgift som är väldigt vanlig för nyanställda är inhämtning av engagemangsbesked. Om man bara skickar denna vidare så får man ingen förståelse för varför vi inhämtar denna uppgift och varför den är så viktig för vår revisionsprocess.”

- Respondent 3

I studien lyfter respondenterna fram en intressant aspekt som är den sociala kompetensens påverkan av AI och automatisering. Implementering av AI och automatisering samt möjligheten till distansarbete kan potentiellt minska den personliga kontakten med kollegor och klienter. Respondenterna har betonat vikten av kundkontakt i revisionsyrket och hur detta kan påverkas negativt om för många arbetsuppgifter automatiseras eller utförs på distans. Khosravi (2012) betonar vikten av kommunikationsfärdigheter inom revision och hur dessa färdigheter påverkar relationen mellan revisorn och dess klienter samt revisionsprocessen. Resultatet av studien visar att implementeringen av automatisering och AI kan hämma utvecklandet av revisorers kommunikationsfärdigheter. Med stöd av Khosravi (2012) skulle implementeringen därav kunna påverka förtroendet mellan revisorer och deras klienter samt försvaga kvalitén på revisionen.

“När pandemin tillslut var över så var det en del revisorer som inte hade varit ute hos klienter på nästan två år eftersom så mycket mer görs på distans och via våra system idag. De förstod

inte alls varför de nu behövde åka ut till klienterna och ha en del möten på plats. Vi bygger ett förtroende hos våra klienter, som är avgörande för vår verksamhet, och det tror jag inte man kan göra via datorn.”

- Respondent 2

En annan betydande aspekt är behovet av kritisk tänkande i revisionsyrket och kritisk granskning av resultat som genereras av AI-systemen, vilket också överensstämmer med Ernst & Youngs (u.å) definition av viktiga egenskaper hos en revisor. Respondenterna understryker vikten av att revisorer inte blint förlitar sig på systemens resultat utan att förstå dess underliggande logik och tillförlitlighet, vilket antyder att revisorer behöver ha en viss nivå av kunskap för att kunna göra en granskning, ta beslut och göra bedömningar utifrån systemens resultat. Användandet av kritiskt tänkande inom revision utifrån respondenternas svar går tydligt att koppla till hur Eriksson (2018) definierar kritiskt tänkande, då han menar att det utgörs av förmågan att självständigt göra bedömningar, för att sedan ge möjligheten till att kunna dra relevanta slutsatser. Utifrån respondenternas svar pekar kritiskt tänkande på det väsentliga behovet av att utveckla och upprätthålla en djup förståelse för revisionsprocessen och redovisningsprinciper trots automatiseringens framsteg, då det inom revisionsprofessionen beskriver det juridiska skyddet som ett bevis till samhället på att revisorn besitter särskilda kunskaper och kompetenser (Eklöv Alander, 2019).

“I och med att jag har tidigare erfarenhet av att granska förhand tror jag att när nyanställda kommer och ska granska och det är idag system som spottar ut outputen så är det svårt att vara kritisk till vad som faktiskt har genererat den här slutsatsen. Detta då du inte har kunskapen om vad som ligger till grund för systemets slutsats.”

- Respondent 5

4.3 Framtidens påverkan på kunskap och kompetens

I framtidsdiskussionen om hur AI och automatisering påverkar kunskap och kompetens inom revisionsbranschen framkommer det tydligt att branschen står inför en dynamisk utveckling som kräver anpassning och omstrukturering av traditionella arbetsmetoder och kompetenskrav.

När det kommer till framtidens påverkan på kompetens och kunskap hos revisorer och hur de kan komma att försvinna med de framväxande AI-verktygen som tar över vissa arbetsuppgifter,

förklarar respondent 1 att om revisionsbyrån observerar en sådan situation kommer de snabbt att stödja och stärka denna avtagande kunskap och kompetens genom olika utbildningsinitiativ samt ställa krav på att revisorerna genomför dessa utbildningar.

Respondenten nämner även ett pågående samarbete med Microsoft där revisionsbyrån har etablerat nya digitala verktyg, exempel på detta är möjligheten att spela in och analysera möten via länk med hjälp av AI. Den insamlade datan laddas sedan ner och sparas för framtida användning. Detta system förväntas vara till nytta för kommande uppdrag där Officepaketet, med hjälp av den sparade datan, exempelvis kommer att kunna presentera en budget för klienten. Detta illustrerar byråns strategiska användning av AI för att förbättra och optimera arbetsprocesser.

Respondent 2 uttrycker övertygelsen om att AI och digitalisering inte kommer att ersätta revisorsyrket i framtiden, eftersom det fortfarande krävs många bedömningar. Revisorer fungerar idag i likhet med konsulter och kan bidra till företagsutveckling, vilket innebär att det finns mervärden utöver själva revisionsberättelsen. Enligt respondenten är det troligt att revisorns roll kommer att förändras framöver, med en ökad inriktning på bedömningsfrågor och utveckling av verksamheten för byråns kunder. Det antyder en utveckling mot en mer rådgivande och strategisk roll för revisorer, en kunskap och kompetens som byggs upp över tid.

Respondenten tror att revisionsbranschen i framtiden kommer att kräva mer IT-kunskaper, kombinerat med redovisningskunskaper. Det leder till en förändrad kravprofil för revisorer enligt respondentens uppfattning. Denna utveckling pekar på behovet av att revisorer har en bredare kompetensuppsättning för att möta de framväxande kraven inom branschen och deras klienter.

Respondent 3 uttrycker en oro över möjliga kunskapsgap i framtiden, särskilt om automatisering leder till att revisorer inte längre är direkt involverade i vissa processer. Den nuvarande betoningen på personliga relationer mellan revisorer och kunder kan vara i fara om AI tar över mer av rådgivningsfunktionen. Det finns dock osäkerhet kring hur detta kommer att utvecklas, och om revisorer kommer att behövas i ökad eller minskad utsträckning.

En respondent som påpekar en potentiell risk för ett kunskapsgap bland revisorer i framtiden, om alltför många processer automatiseras och om fler uppgifter överlämnas till AI, är respondent 3. För närvarande innebär revisionsarbetet en nära interaktion med kunden, där tillgänglighet för frågor och rådgivning bidrar till att stärka kundrelationer och bygga förtroende. Enligt respondenten krävs det specifik kunskap och expertis för att kunna bistå kunden på detta sätt, men påtalar även att detta kanske är något som AI skulle kunna hantera i framtiden.

Respondenten spekulerar kring möjliga framtida scenarier och anser att utvecklingen kan gå åt båda håll. Antingen automatiseras revisorns uppgifter i sin helhet, eller så kommer revisorer att behövas ännu mer. Trots att respondenten för närvarande inte anser sig själv använda den tillgängliga AI:n direkt, påpekar denne att det ger vägledning i många uppdrag. Det antyder en öppenhet för att integrera AI som ett stöd i revisionsprocessen snarare än att helt ersätta revisorns roll.

Respondent 4 förutspår att det kommer att bli av större vikt att ha IT-kunskaper vid rekryteringar av revisorer i framtiden, likt respondent 2. Dessutom tror respondenten att det finns en möjlighet att revisionsbyråer kan utveckla dedikerade IT-avdelningar som enbart utvecklar AI. Detta indikerar en framväxande betoning på teknologisk kompetens inom revisionsbranschen och möjligen skapandet av specialiserade avdelningar för att hantera AI-relaterade frågor. Något som respondenten menar kan bidra till en högre kunskap om AI och dess påverkan på revisionsprocessen.

När det gäller hotet mot revisionsyrket i framtiden, tror respondenten inte att det kommer att vara särskilt påverkat eftersom det är reglerat av lagar. Tvärtom tror respondenten att revisorns roll kommer att utvecklas för att kunna bidra med mer än vad som görs idag. Det förväntas att framtida revisioner kommer att inkludera mer rådgivning och analytiskt arbete, utöver den traditionella revisionsverksamheten. Detta indikerar en övertygelse om att revisionsyrket kommer att fortsätta vara relevant och att revisorer kan utöka sin roll genom att erbjuda mer mångsidiga tjänster.

Respondent 5 tror att efterfrågan på revisorer inte kommer att minska, men att kraven på kunskap och kompetenser för revisorer kommer att förändras jämfört med dagens normer. Enligt respondenten kommer regelverket fortfarande att vara en vägledande faktor för revisorer

i framtiden, men beroendet av att kunna regelverket i huvudet förväntas minska. Istället förväntas revisorer erhålla kunskap genom olika digitala hjälpmedel, särskilt AI. Respondenten har observerat redan nu en förändring i rekryteringsprocessen för revisorer där det är meriterande att vara IT-intresserad. Detta förväntas intensifieras i framtiden, och respondenten betonar vikten av IT-kunskaper, särskilt med tanke på det obligatoriska kravet på att utvärdera IT-miljön inom revisionen.

Idag menar respondenten att kunskapen inom revision sprids genom att juniora revisorer rådfrågar de seniora revisorerna och på så vis bygger de juniora revisioner sin kunskap till viss del. I framtiden tror respondenten att detta kommer att förändras, och de juniora revisorerna kommer i högre grad att kunna rådfråga AI-system istället för de seniora revisorerna. Detta tror respondenten kommer att avlasta de seniora revisorerna och ge dem mer tid att fokusera på mer kvalificerade uppgifter. Samtidigt pekar respondenten på vissa risker med ökad tillgänglighet av AI-system för hjälp och rådgivning. Det finns en oro för att spridningen av information mellan kollegor kan försämrats, och det finns även en risk för att den sociala förmågan, som anses vara viktig i kundrelationer, kan försvagas om AI-system blir för dominerande.

Sammanfattningsvis presenterar respondenterna revisionsbranschen som en bransch i förändring, där samarbete med stora teknikföretag och anpassning till nya kompetenskrav blir avgörande. Att bibehålla och stärka kärnkompetenser hos revisorer samtidigt som man omfamnar nya möjligheter och kunskaper är en strategi som betonas för att lyckas i den digitala omvandlingen. Utmaningen ligger inte bara i att integrera teknologi effektivt utan också att behålla den mänskliga och rådgivande dimensionen i revisionsarbetet.

4.3.1 Analys

Den ständiga implementeringen av AI och automatisering tyder på att revisionsbranschen genomgår en dynamisk utveckling som kräver anpassning och omstrukturering av både arbetsmetoder, kunskaps- och kompetenskrav. Vilket framförallt gör det viktigt för revisorer att vara medvetna om dessa förändringar och snabbt vara beredda på att anpassa sig till den föränderliga revisionsbranschen, och inte riskera att "hamna efter" i kunskaps- och kompetensbyggande. Skulle revisionsbyrån notera att kunskap och kompetens håller på att gå förlorad i takt med de digitala förändringarna så kommer byrån högst troligt att snabbt stärka upp detta med olika obligatoriska utbildningsalternativ.

“Är det så att man märker att spetskompetenser håller på att falla bort hos oss revisorer så kommer troligtvis inte AI-utvecklingen att hämmas, utan att byrån snarare utvecklar utbildningar och ställer mer krav på oss att göra specifika utbildningar helt enkelt.”

- Respondent 1

Flera respondenter nämner att revisorsrollen inte kommer att ersättas av AI, utan att den istället kommer att förändras. Respondenter antyder istället en öppenhet för att integrera AI som ett stöd i rollen som revisor för att förbättra och effektivisera arbetsmetoder. I framtiden kommer en revisor därför att behöva utveckla ökade IT-kompetenser för att hålla sig uppdaterad inom branschen, och vid framtida rekrytering av revisorer kommer byråerna att lägga stor vikt vid just detta. Teknikens möjligheter kan enligt tidigare rapport medföra en risk för förstärkande av könsnormer i arbetslivet (Myndigheten för arbetsmiljökunskap, 2020). Eftersom samhällets normer tyder på att män är de som besitter mest kunskaper och intresse inom IT.

“Jag tror definitivt att profiltypen för vad det är man söker hos en revisor kommer att förändras med tiden, främst det här med alla nya IT-lösningar och den typen av förståelse och att kunna analysera stora mängder data.”

- Respondent 2

I framtiden kommer revisorer enligt intervjuerna också att fokusera mer på bedömningsfrågor och företagsutveckling, vilket antyder en förskjutning mot en mer rådgivande och strategisk roll. Den nya framtida revisorsrollen medför därför att revisorer kommer att behöva anpassa och utveckla sina kunskaper och kompetenser i takt med att nya arbetsprocesser skapas, och gamla faller bort. Exempelvis bygga mer kunskap och kompetens i hur kunders verksamheter kan vidareutvecklas till att bli mer effektiva och strategiska, då flera respondenter nämnt att erbjudandet av denna tjänst kommer att öka och utvecklas i framtiden, trots att den idag redan existerar i viss mån.

“Vi går mer mot rådgivning och mer fokus på analys, samtidigt som vi såklart också kollar så att alla siffror är rätt. Men vi vill ju kunna ge mer rådgivning, men det finns inte alltid vare sig tiden eller budgeten till det. Men med att mer manuellt arbete automatiseras så kommer vi kunna lägga mer tid på dessa uppgifter i framtiden, vilket skapar mer värde för kunderna.”

- Respondent 4

Flera respondenter tyder enhetligt på att implementeringen av AI och automation kan medföra vissa eventuella risker i framtiden. I intervjuerna har det framkommit att stora delar av de manuella och repetitiva arbetsuppgifterna inom revisionen numera har ersatts i form av automatiska system. Många respondenter menar därför att det kan finnas en potentiell risk för att både nya och juniora revisorer tappar delar av dem grundläggande redovisningskunskaperna, då detta är något som byggs upp genom att utföra manuella och repetitiva arbetsuppgifter.

“Min uppfattning är att det blivit så att man tappar viss förståelse de första åren eftersom mycket bara skickas iväg någon annanstans och granskas, eller att datorn gör det. Man förstår inte riktigt det praktiska och vad det är man gör, därför upplever jag att det tar längre tid.”

- Respondent 3

Spekulationerna gällande framtiden tyder på att ännu fler av dem idag manuella arbetsuppgifter kommer att automatiseras av nyutvecklade system, eftersom byråerna ständigt håller sig uppdaterade kring den senaste tekniken för att bibehålla sin konkurrenskraft. Att fler arbetsuppgifter övertas av automatiseringen kan i sin tur leda till att efterfrågan av juniora revisorer minskar med tiden (Kokina & Davenport, 2017). Vissa av respondenterna håller med och vissa hävdar det motsatta, då vissa tror att efterfrågan av revisorer inte kommer att minska i takt med att automatiska system tar över vissa arbetsuppgifter. Respondenterna menar istället att det kommer att utformas nya arbetsuppgifter, då rollen som revisor kommer att utformas allt eftersom tekniken går framåt. Exempel på dessa arbetsuppgifter är rådgivning, utveckling av IT-system och företagsutveckling. Dessa nya arbetsuppgifter kommer i sin tur att resultera i att nya kunskaper och kompetenser byggs och anpassas till den nya framtida revisorsrollen.

“Jag tror att antalet auktoriserade revisorer inte kommer att minska, men däremot tror jag att revisorsteamet kommer att bli mindre. Så jag tror det kommer vara färre anställda revisorer, men jag tror att det kommer att krävas lika många kvalificerade revisorer.”

- Respondent 3

Ännu en eventuell risk som identifierats i och med utvecklingen av AI och automation inom revisionsbranschen är att kunskapsspridningen kan förändras i framtiden, enligt en respondent. Respondenten menar att detta kan uppstå om juniora revisorer i framtiden tenderar att rådfråga

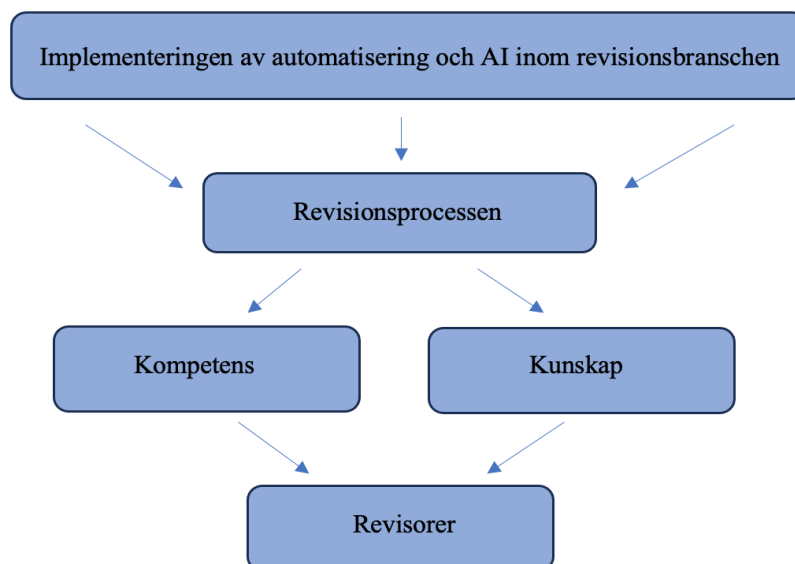
AI-system istället för seniora revisorer. Detta kan i sin tur öppna upp möjligheter för effektivare arbetsprocesser. Å andra sidan kan det medföra risker i form av försämrad informationsspridning mellan kollegor och brist på social kompetens, konsekvenser av detta kan påverka resultat som är satta inom revisionsbyrån och/eller mellan revisorn och dess klienter (Khosravi, 2012). I och med de risker som identifierats i samband med utvecklandet av nya automatiserade system betonas vikten av att inte bara integrera ny teknologi effektivt, utan även bibehålla den mänskliga och rådgivande dimensionen i arbetet. Detta resulterar i indikationen att trots teknologins framsteg inom revisionsbranschen kommer den mänskliga faktorn fortfarande att vara avgörande för framgång.

“Jag tror att man i framtiden kommer ha lite mer inne i sin dator istället för att gå runt till respektive fysisk person och hitta råden. Men jag tror däremot att det är superviktigt att ha kvar den sociala kompetensen och inte bara förlita sig på vad det kommer för output från datorn.”

- Respondent 5

4.4 Koppling till analysmodell

Figur 3: Sammanfattande analysmodell om hur AI och automation påverkar revisionsprocessen, samt kunskap och kompetens hos revisorer

Insamlingen av empirisk data i form av intervjuer med revisorer av olika befattningar har tydliggjort flera kopplingar angående hur automatisering och AI påverkat revisionsprocessen,

vilket i sin tur påverkat kunskap och kompetens hos revisorer. Enligt respondenterna har implementeringen av AI och automation möjliggjort stora effektiviseringar av revisionsprocessen, vilket frigjort tid för revisorer att lägga sin energi på att utföra mer utvecklande arbetsuppgifter, som bygger ny kunskap och genererar nya kompetenser. Exempel på dessa arbetsuppgifter är rådgivning och företagsutveckling. Implementeringen av AI och automation i revisionsprocessen har också ställt krav på revisorerna att utveckla sina kompetenser och kunskaper kopplade till IT och hantering av stora datamängder, något som i framtiden väntas bli ännu viktigare.

I takt med digitaliseringen av revisionsprocessen tror flera respondenter att det finns en risk att framförallt nyblivna revisorer förlorar grundläggande kunskaper, både inom redovisning och revision. Däremot påpekar respondenterna att detta potentiella kunskapsgap isåfall med hög sannolikhet kommer att minimeras med nya obligatoriska utbildningar.

Sammantaget belyser analysmodellen hur viktigt det är med en noggrann reflektion över hur digitala förändringar faktiskt påverkar branschen i olika steg nedåt. Implementering av ny teknik har enligt studien visat sig kunna ge konsekvenser både i form av hämmande av kunskap och kompetens hos revisorer, likaväl som främjande. Trots att implementering av automation och AI i största mån visat sig påverka revisorer och dess kunskap och kompetens positivt, krävs undersökningar som visar potentiella konsekvenser av den nya tekniken och dess egenskaper.

5. Slutsats och fortsatt forskning

5.1 Slutsats av studiens resultat

Studien ger en tydlig bild gällande hur AI och automatisering omvandlat stora delar av revisionsprocessen, främst inom huvudfaserna riskbedömning, granskning och dokumentation. Implementeringen av nya automatiserade verktyg och system har gett resultat i form av ökad effektivitet och möjligheten att leverera en tryggare revision, av högre kvalitet. De pågående digitala förändringarna som sker inom revisionsbranschen har visat sig påverka kunskap och kompetens hos revisorer, i takt med att rollen omformas. Idag krävs det att en revisor besitter omfattande kunskaper inom IT och datahantering, vilket även spås bli en viktig parameter i rekryteringsprocessen av framtida revisorer. Den idag effektivare och mer automatiserade revisionsprocessen resulterar i att det frigörs tid för revisorer att lägga större fokus på mer komplexa och kvalificerade arbetsuppgifter, vilket utmanar och utvecklar deras kunskap och kompetens positivt.

Men med stora digitala förändringar tillfaller också eventuella risker, kopplat till kunskap och kompetens hos revisorer. Studien har visat att det finns en viss oro att grundläggande kunskaper inom redovisning och revision kan gå förlorade när flera manuella och repetitiva arbetsuppgifter övertas av datorer i större utsträckning. Möjligheterna till distansarbete har också varit en faktor som revisorer tror kan komma att påverka den sociala kompetensen negativt hos framtida revisorer. Sammanfattningsvis belyser studien behovet av att revisorer anpassar sig till den snabba utvecklingen inom branschen och integrerar teknologin på ett balanserat sätt för att säkerställa framgång.

5.2 Begränsningar och möjligheter för framtida forskning

Studien är avgränsad till ett mindre antal intervjuer med revisorer innehavande olika roller inom revisionsbranschen, på grund av tidsbegränsning. Den empiriska datan med stöd från få respondenter kan därför göra det problematiskt att dra allmänna slutsatser i en större kontext. Därför vore det intressant att undersöka studiens frågeställning med ett större antal respondenter, både på små och stora revisionsbyråer. Under studiens fem intervjuer framkom det att implementeringen av AI och automation hos de fyra stora revisionsbyråerna fortfarande

befinner sig i en utvecklingsfas. Det har de senaste åren implementerats nya automatiserade system och verktyg med AI-inslag hos revisionsbyråerna. Däremot har flera respondenter lyft att utvecklingen just nu går väldigt fort framåt. Därför finns det stor potential för denna studie att åstadkomma fler relevanta insikter och slutsatser inom en snar framtid, när automation och AI är integrerat i en större utsträckning hos revisionsbyråerna.

Källförteckning

Abdolmohammadi, M. J. (1999). *A comprehensive taxonomy of audit task structure, professional rank and decision aids for behavioral research*. Behavioral Research in Accounting, 11, 51.

Agnew, H. (2016). *Auditing: pitch battle*. Financial times, 5, 2016.

Aktiebolagslag (SFS 2005:551). Justitiedepartementet L1.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/aktiebolagslag-2005551_sfs-2005-551/#K9 Hämtad (2024-01-10)

Björkqvist, K. (2012). *Introduktion till vetenskapsteori och forskningsmetodik för beteendevetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB.

Brante, T. (2005). *Om begreppet och företeelsen profession*. Tidskrift för Praxisnära forskning, (1).

Brante, T. (2009). *Vad är en profession? Teoretiska ansatser och definitioner*. I L. Maria (Red.), *Vetenskap för profession* (s. 15–34). Högskolan i Borås.

Dagens Industri. (2023). *Här är jobben som riskerar att slås ut av AI*.

<https://www.di.se/digital/har-ar-jobben-som-riskerar-att-slas-ut-av-ai/> Hämtad (2023-11-16).

Dahlkvist, M. (2002). *Social kompetens- en utvecklingsguide*. Uppsala: Kunskapsföretaget.

Davis, N. (2016). *What is the fourth industrial revolution?*.

<https://alejandroarbelaez.com/wp-content/uploads/2020/10/What-is-the-fourth-industrial-revolution-WEF.pdf> Hämtad (2023-11-07).

Digitaliseringskommissionen. (2016). *Digitaliseringens effekter på individ och samhälle – fyra temarapporter*. (SOU 2016:85).

https://www.regeringen.se/contentassets/bf87c5fce6fc4f9a889d57ea2e46a27d/sou-2016_85_webb-pdf-med-framsida.pdf Hämtad (2023-11-21)

Eklöv Alander, G. (2019). *En bok om revision* (Upplaga 1 ed.).

Eriksson, L-E. (2018) *Kritiskt tänkande* (Liber, tredje upplagan).

Ernst & Young. (u.å). *Karriär inom Assurance*.

https://www.ey.com/sv_se/careers/assurance Hämtad (2024-01-12)

Europaparlamentet. (2023). *Vad är artificiell intelligens och hur används det?*

<https://www.europarl.europa.eu/news/sv/headlines/society/20200827STO85804/vad-ar-artificiell-intelligens-och-hur-anvands-det> Hämtad (2023-11-22)

FAR. (u.å). *FAR förklarar digitalisering*.

<https://www.far.se/kunskap/digitalisering/far-forklarar-digitalisering/> Hämtad (2023-11-21)

Fedyk, A., Hodson, J., Khimich, N., & Fedyk, T. (2022). *Is artificial intelligence improving the audit process?* *Review of Accounting Studies*, 27(3), 938-985.

Freidson, E. (2001). *Professionalism, The third logic*. Chicago: The University of Chicago press.

Gustavsson, B. (2002). *Vad är kunskap? En diskussion om praktisk och teoretisk kunskap*. Kalmar.

IHM Business School. (u.å). *VAD ÄR KOMPETENS?*.

<https://www.ihm.se/i-fokus/kunskap/vad-ar-kompetens/> Hämtad (2023-11-30)

Issa, H., Sun, T., & Vasarhelyi, M. A. (2016). *Research ideas for artificial intelligence in auditing: The formalization of audit and workforce supplementation*. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, 13(2), 1–20.

Kairos Future. (2016). *Nyckeln till framtiden – Framtidens redovisning, revision och rådgivning i det digitala landskapet*.

<https://www.far.se/globalassets/pdf/nyckeln-till-framtiden.pdf> Hämtad (2023-11-21)

Khosravi, H. (2012). *Auditors and Effective Communication Skills*. International Journal of Government Auditing, 39(2), 19.

Kokina, J., & Davenport, T. H. (2017). *The emergence of artificial intelligence: How automation is changing auditing*. Journal of emerging technologies in accounting, 14. 1: 115-122. (2017).

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2014): *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB. 3. uppl.

Marton, J., Runesson, E., Sandell, N. (2020). *Företagsanalys – Från redovisning till värdering*, Lund: Studentlitteratur AB, 1:a uppl.

Microsoft. (u.å). *Vad är artificiell intelligens?*.

<https://azure.microsoft.com/sv-se/resources/cloud-computing-dictionary/what-is-artificial-intelligence#sj%C3%A4lvk%C3%B6rande-bilar> Hämtad (2023-11-09).

Myndigheten för arbetsmiljökunskap. (2020). *Framtidens arbetsmiljö – trender, digitalisering och anställningsformer*.

<https://mynak.se/wp-content/uploads/2020/03/framtidens-arbetsmiljo-trender-digitalisering-och-anstallningsformer-kunskapssammanstallning-2020-3.pdf> Hämtad (2023-11-09)

Myndigheten för arbetsmiljökunskap. (2022). *Artificiell intelligens, robotisering och arbetsmiljön*.

<https://mynak.se/wp-content/uploads/2022/01/Artificiell-intelligens-robotisering-och-arbetsmiljon.pdf> Hämtad (2023-11-22)

Nationalencyklopedin. (u.å). *automatisering*.

<http://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/automatisering>. (Hämtad (2023-12-23))

Nationalencyklopedin. (u.å). *digitalisering*.

<http://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/digitalisering>. Hämtad (2023-11-22)

Nationalencyklopedin. (u.å). *kunskap*.

<http://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/kunskap>. Hämtad (2023-11-29)

Omoteso, K. (2012). *The application of artificial intelligence in auditing: Looking back to the future*. Expert Systems with Applications, 39(9), 8490–8495.

Patel, R. & Davidson B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, Lund: Studentlitteratur AB, 5. uppl.

Regeringskansliet. (u.å). *Mål för digitaliseringspolitik*.

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/digitaliseringspolitik/mal-for-digitaliseringspolitik/> Hämtad (2023-11-07).

Revisionsinspektionen. (2021). *Tematillsyn – digitalisering och användning av automatiserade verktyg och tekniker*.

<https://www.revisorsinspektionen.se/globalassets/webbplatsen/publicerat/rapporter-fran-tematillsyn/tematillsyn--digitalisering-och-anvandning-av-automatiserade-verktyg-och-tekniker.pdf> Hämtad (2023-11-05).

Saunders, M., Lewis, P. and Thornhill, A. (2007) *Research methods for business students*. Harlow: Financial Times/Prentice Hall, 4. ed.

Svenskt Ekonomilexikon. (2022). *Kompetens*.

<https://www.ekolex.se/definition/kompetens> Hämtad (2023-11-29)

Sveriges Kommuner och Landsting. (2018). *Automatisering av arbete - Möjligheter och utmaningar för kommuner, landsting och regioner*.

<https://skr.se/download/18.5627773817e39e979ef38d99/1642168328686/5408.pdf> Hämtad (2023-12-23)

Sveriges riksdag. (u.å). *Framtidens arbetsmarknad och arbetsliv i den digitala eran*.
<https://www.riksdagen.se/globalassets/05.-sa-fungerar-riksdagen/utskotten-och-eu-namnden/arbetsmarknadsutskottet/arbetsmarknadsutskottets-forskningsfragor/rapport-arbetsmarknad-arbetsliv-digitala-eran-1.pdf> Hämtad (2023-11-22)

Tillväxtverket. (u.å). *Kompetensförsörjning av digital spetskompetens*.
<https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/omtillvaxtverket/detharartillvaxtverket/varaupdrag/kompetensforsorjningavdigitalspetskompetens.2844.html> Hämtad (2023-11-30)

Yin, R.K. (2015). *Qualitative research from start to finish*. New York: Guilford Press, 2nd ed.

Bilaga 1

Intervjuguide

1. Introduktion och Bakgrund

Övergripande fråga: Kan du berätta om din nuvarande befattning och på vilken revisionsbyrå du jobbar?

Uppföljning vid behov:

- Kan du dela med dig av din erfarenhet och bakgrund inom revisionsbranschen?
- Vilken utbildning har du och hur har den bidragit till din roll som revisor?

2. Användningen av AI och Automation inom Revision

Övergripande fråga: Hur har användningen av AI förändrat revisionsprocessen enligt din uppfattning?

Uppföljning vid behov:

- Vilka specifika AI-verktyg eller teknologier används vanligtvis inom er revisionsbyrå?
- Hur tror du att dessa förändringar har påverkat revisorers arbetsuppgifter och ansvar generellt?
- Ser du några positiva aspekter med användningen av AI inom revisionen?
- Kan du ge exempel på konkreta situationer där AI har förbättrat revisionsprocessen?
- Ser du några utmaningar kopplade till kompetens och kunskap hos revisorer i samband med AI-implementeringen?

3. Kompetens, Kunskap och Utbildning

Övergripande fråga: Hur har kraven på kunskap och kompetens förändrats för revisorer med införandet av AI-verktyg?

Uppföljning vid behov:

- Har det erbjudits några utbildnings- eller utvecklingsmöjligheter för att hjälpa revisorer att hantera AI-teknologier?
- Hur tror du att användningen av AI har påverkat revisornas förmåga att analysera och tolka komplexa data?
- Vilka kunskaper och kompetenser anser du vara viktiga för revisorer som arbetar med AI?
- Kan du dela med dig av dina egna erfarenheter av utbildning eller utveckling för att hantera AI?
- Finns det några specifika utmaningar revisorer möter när det gäller att upprätthålla nödvändig kompetens inom AI?

4. Framtiden för Revision med AI och Automation

Övergripande fråga: Hur tror du att revisionsbranschen kommer att utvecklas med fortsatt framsteg inom AI?

Uppföljning vid behov:

- Ser du några potentiella framsteg eller förändringar som kan påverka revisionsbranschen?
- Vilka möjligheter eller utmaningar förutspår du med den framtida utvecklingen av AI inom revisionen?
- Hur kan revisorer förbereda sig för framtida förändringar och utveckling inom revisionsbranschen?
- Finns det några specifika områden där du tror att AI kommer att spela en större roll i framtiden?

Är det något annat du vill tillägga eller fråga om?

Tack för din medverkan!